Slovenski VESTNIK

Poštni urad 9020 Celovec
Verlagspostamt 9020 Klagenfurt

Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort Klagenfurt

Posamezni izvod 7 šilingov
mesečna naročnina 25 šilingov
celoletna naročnina 250 šilingov
za Jugoslavijo letno 5000 dinarjev

P. b. b.

LETNIK XLII. CELOVEC, PETEK 19. JUNIJ 1987 ŠTEV. 25 (2332)

Škandalozna odločitev občine Žihpolje:

Delegacija univerze ne sme na ljudsko šolo!

Rektor celovške univerze Bodenhöfer je pri Deželnem šolskem svetu zaprosil za dovoljenje, da bi si petčlanska delegacija univerze lahko ogledala šolski poskus na žihpoljski ljudski šoli. Predsednik Deželnega šolskega sveta Kircher je v imenu urada privoljenje dal, dostavil pa je, da se mora s tem strinjati tudi vzdrževalec šole, to je občina. In prav na občini se je zataknilo: žihpoljski občinski svet je soglasno sklenil, da delegacija univerze ne sme v šolo in to z argumentom, „da je pouk na tej šoli že itak preveč moten"! – Potem, ko so ga najprej motile velike delegacije deželnega zbora, ministrice Hawlickove in ministra Neisserja, pa tudi kar trodnevni obiski delegacij učiteljev dvojezičnih šol, so zdaj zaprli vrata pred najmanjšo delegacijo znanstvenikov pedagoške stroke, ki bi lahko tudi s strokovnega vidika ovrednotili poskus na žihpoljski šoli. Občinski sklep je obveljal. Tudi Kircher se ni več izjavil proti njemu, torej je očitno molče privolil.

Kot smo že večkrat poročali, izvajajo na šoli nek poseben poskus, ki ga z uradne strani imenujejo poskus „odprtega učenja", v bistvu pa gre za preizkušanje koroškega pedagoškega modela. Prav iz tega vidika bi bilo tudi zanimivo, kako bi ga strokovnjaki z univerze ocenili. Ravnatelj ljudske šole Strugger je sicer ponovno izjavil, da na Žihpoljah tega modela ne preizkušajo in da bi sicer sam želel, da bi prišli profesorji z univerze na ogled, toda vzroka za prepoved obiska na šoli ni znal navesti. Dejal je, da je žihpoljskemu županu Tomaschitzu (VP) povedal, da te odločitve občinskega sveta ne razume. Njegov odgovor pa je bil po izjavi Struggerja: „Zakaj pa mi tega nisi prej povedal?"

Sam Tomaschitz pa je v kratkem pogovoru z našim listom izjavil, da je občinski svet soglasno sklenil prepoved na predlog občinskega predstojništva, kot argument pa je navedel: „Naši otroci naj se v šoli učijo, ne moremo jih pri tem motiti s stalnimi obiski. Saj niso preizkusni zajci." Na ugovor, da bi potemtakem kaj takega lahko sklenili že pred tremi meseci, torej še pred „velikimi navali" političnih delegacij, pa je samo še trdil, da lahko o določenih stvareh sklepajo šele po določenem času."

Kakor je očitno, da jim manjkajo pravi argumenti za odklonitev obiska delegacije celovške univerze, je njihovo zadržanje vsekakor izraz strahu pred tem, da bi javnost zvedela, da na Žihpoljah po hitrem in strokovno nepripravljenem postopku preizkušajo nek politični model, ne pa pedagoško pretehtan načrt izboljšanega pouka tudi k dvojezičnemu pouku prijavljenih otrok. Da se zdaj kar naenkrat zavzemajo za „nemoten pouk" moremo ovrednotiti samo kot izgovor, saj bi ob takem stališču morali stalne delegacije v šolo že kdaj poprej smatrati kot „motenje pouka". Tako stališče pa ustreza uradni koroški šolski politiki, ki ima moten odnos predvsem do načrtnega in pozitivnega obravnavanja manjšinskega šolstva. *(Berite tudi 3. stran)*

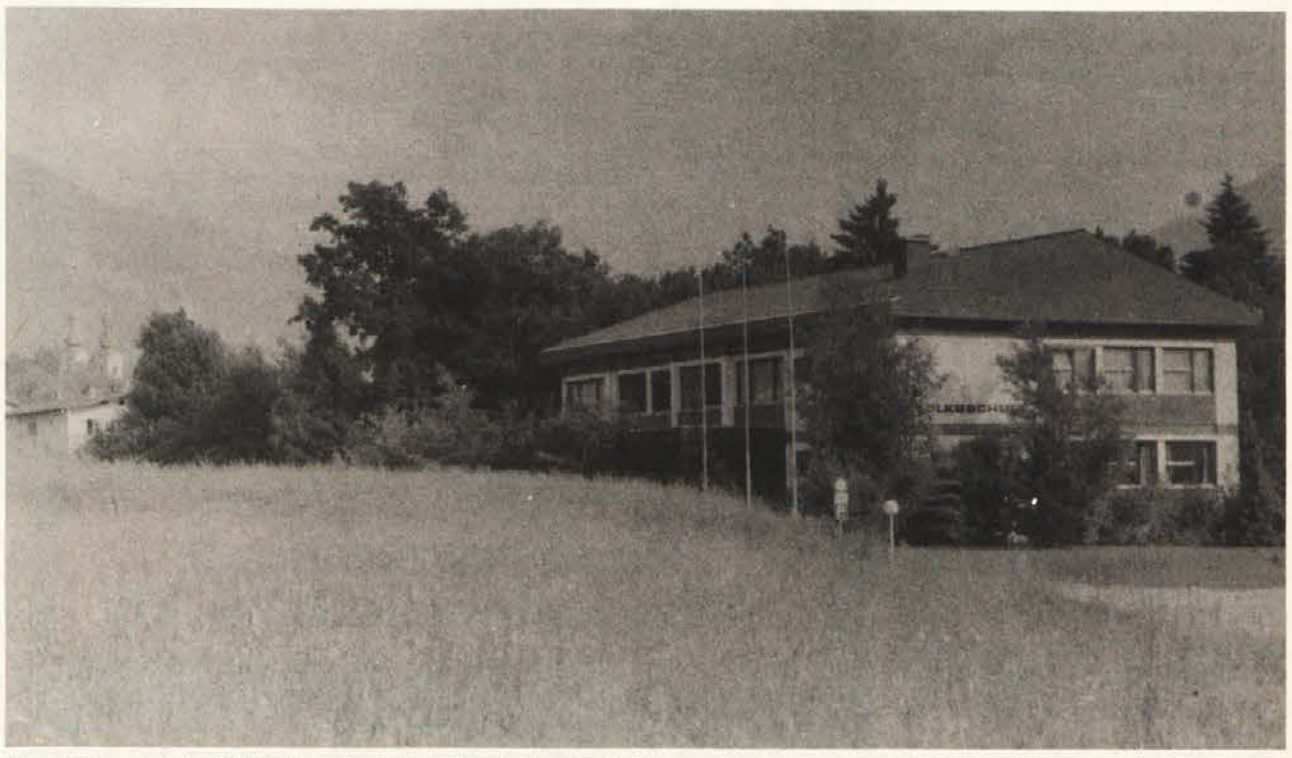

Že več let so na žihpoljski šoli raznim delegacijam iz Avstrije in inozemstva demonstrirali koroški način skupnega pouka slovensko in nemškogovorečih otrok. Od letos dalje pa kažejo obiskovalcem (ministrom, šolnikom in dr.) neki nov model. Šola je bila odprta vsem mogočim delegacijam, le strokovni skupini celovške univerze ne!

Srečanje pri Peršmanu

Zveza koroških partizanov vabi vse antifašiste na tradicionalno letno srečanje pri Peršmanu, ki bo v nedeljo, dne 28. junija 1987 ob 14. uri.

Vabljeni ste vsi demokrati, ki čutite potrebo po skupni borbi proti nasilju neofašizma in za obstoj dvojezične šole.

Sledil bo tudi kulturni program. Za hrano in pijačo bo poskrbljeno.

Zveza koroških partizanov

„Krepiti sodelovanje med celjsko regijo in Južno Koroško!"

Krepitev gospodarskega, kulturnega in drugega sodelovanja med koroškimi Slovenci oz. Južno Koroško in občinami celjske regije je bila osrednja tema pogovorov, ki so jih imeli pretekli teden predstavniki Zveze slovenskih organizacij na Koroškem, Zveze koroških partizanov in Slovenske prosvetne zveze s 30-člansko gospodarsko-politično delegacijo celjske regije pod vodstvom tajnika medobčinskega sveta Zveze komunistov Slovenije Celje, Daniela **Rinca.**

Delegacija, v kateri so bili skoraj vsi župani celjske regije, kulturno-politični delavci ter predstavniki pomembnih podjetij tega področja, na katerem živi blizu 300.000 prebivalcev, je v okviru ekskurzije obiskala tovarno „Top-šport" v Pliberku, partizanski spomenik v Velikovcu, tovarno Elan na Brnci ter si ogledala celotno Južno Koroško od Ziljske doline preko Roža do Podjune. Zaključek prijateljskega in za obe strani plodnega srečanja je bil pri spomeniku ob Peršmanovi domačiji.

Glavni pogovori o konkretnejšem sodelovanju so tekli v okviru delovnega kosila pri Miklavžu v Bilčovsu. Predsednik ZSO dipl. inž. Feliks **Wieser** je v svojem govoru najprej seznanil goste s trenutnim položajem slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem.

Glede gospodarstva in dosedanjega sodelovanja je menil, da je razvoj zadovoljiv, da so gospodarske strukture urejene, da pa mora biti cilj sodelovanja poglabljanje stikov, ki naj bi vnesli v to sodelovanje tudi novo vsebino. „Treba bo razviti koncept še obširnejšega odpiranja na gospodarskem, pa tudi na drugih področjih", je dejal dipl. inž. Feliks Wieser in s tem poudaril potrebnost po še tesnejšem sodelovanju med regijami na obeh straneh državne meje.

Tajnik ZSO dr. Marjan **Sturm** je podal analizo o položaju slovenske narodnostne skupnosti. K vprašanju dvojezičnega šolstva je poudaril, da je trenutna ureditev zaradi močnega nemškonacionalnega pritiska resno ogrožena.

Vida **Obid** je kot zastopnica Slovenske prosvetne zveze izrazila željo po pestrejšem sodelovanju s Celjskim mestnim gledališčem.

Novi glavni urednik Slovenskega vestnika Ivan **Lukan** pa je delegacijo iz Celja seznanil z novim konceptom lista in z načrti o novih oblikah sodelovanja med sredstvi javnega obveščanja tako na Koroškem kot tudi preko meja.

PREBERITE

na strani

2 Feliks Wieser zahteva odstop Waldheima

3 Italija: Volilni boj na hrbtu manjšine

4 Srečanje planincev v Vratih

5 Izšla nova številka mladja

6 Dietmar Schönherr zbira sredstva za kulturni projekt v Nikaragvi

8 SAK je koroški viceprvak

Priloga: GOSPODARSTVO štev. 2

Dobro leto pred poletnimi olimpijskimi igrami vlada v Južni Koreji nasilje in izredno stanje. Skoraj vsak dan demonstrirajo tisoči študentov po Seulskih ulicah in zahtevajo demokratizacijo državnega sistema. Slika (levo) najbolj jasno kaže stanje in napeto vzdušje v tej „policijski državi". Nemiri in nezadovoljstvo s trenutno vladajočimi se širi po celi državi. Vprašanje je, če bo Južni Koreji v tako kratkem času uspelo reševati skoraj nepremagljiva nasprotja med oblastjo in prebivalstvom.

Volitve v Italiji:

Na Južnem Tirolskem premik za neofašiste

Pri volitvah v rimski parlament sta zmagali krščanska demokracija in socialistična stranka, KPI je dosegla svoj najslabši rezultat v zadnjih dvajsetih letih. Zeleni bodo prvič zastopani v rimskem parlamentu. Vladala bo verjetno ponovno koalicija petih strank, pogajanja o tem pa bodo verjetno zelo dolgotrajna.

Južna Tirolska se od ostale Italije ni razlikovala le po že tradicionalno visoki volilni udeležbi (nad 94%). Nadaljeval se je premik v korist neofašistične stranke MSI, ki je v vsedržavnem merilu sicer utrpela rahle izgube. V Boznu je dosegla skoraj 30% glasov. Delež SVP je padel pod 60%, zato pa ga je Heimatbund zvišal na 5%. Zeleni so na Južnem Tirolskem dosegli najboljši rezultat vse Italije, Alexander Langer jih bo, poleg 12 drugih poslancev, zastopal v parlamentu.

(Glej tudi Tržaško pismo na 3. str.)

Po volji Vranitzkega: velika koalicija tudi na Koroškem?

Po volji zveznega kanclerja dr. Vranitzkega in tudi najvišjih ÖVP-jevskih politikov v zvezni vladi naj bi se po vzorcu na zvezni ravni ustanovile velike koalicije tudi v nekaterih zveznih deželah. Tako tudi na Koroškem!

S to novico je v ponedeljek deželni glavar Leopold Wagner presenetil koroško javnost. Istočasno je izjavil, da dosedanji pogovori s predstavniki Koroške ÖVP o najrazličnejših temah niso prinesli nobenih rezultatov. Wagner vidi krivdo za neuspešne pogovore v dejstvu, da koroška ÖVP kaže slabosti v vodilnih strukturah.

Po seji predsedstva deželne SPÖ, na kateri so govorili tudi o pripravah na zvezni občni zbor socialsitične stranke Avstrije, se Wagner ni hotel izjasniti ali bo dr. Sinowatz naprej ostal predsednik stranke ali pa se bo funkcija spet združila s funkcijo šefa vlade.

Nekateri listi v Avstriji so namreč že pisali, da znotraj SPÖ že razpravljajo o možnosti, da bi Vranitzky prevzel tudi funkcijo šefa stranke. Kot sedaj zgleda, je to vprašanje popolnoma odprto, ni pa nemogoče, da bi se „varianta Vranitzky" uveljavila.

Koroška SPÖ očitno še nima jasne pozicije v tem možnem „dvoboju". Kar pa se tiče velike koalicije na deželni ravni, pa ne zavzema stališča, ki bi ga lahko ocenili kot odklonilnega.

Alpe-Jadran: Pismo tiskovnemu uradu deželne vlade

Spoštovani!

Z začudenjem in razočaranjem smo slovenski časnikarji na Koroškem zaznali, da sploh nismo bili vabljeni na medijski simpozij Alpe-Jadran v Porečah/Pörtschach. Ker je bistvena tematika srečanja bilo prekomejno in nadregionalno sodelovanje sredstev javnega obveščanja, smo mnenja, da bi morala nujno biti vključena v ta simpozij tudi sredstva javnega obveščanja narodnih skupnosti; in to še posebej z vidika, da Koroška trenutno predseduje Delovni skupnosti Alpe-Jadran in da se slovenska sredstva javnega obveščanja na Koroškem kot sredstva narodne skupnosti tvorno in aktivno vključujejo v delovanje te skupnosti.

Zato pričakujemo, da prihodnje ne bomo puščeni ob strani, ampak da bomo enakopravno vabljeni na take in podobne simpozije, oziroma, da ne bomo izključeni iz informacijskega pretoka v okviru Delovne skupnosti Alpe-Jadran.

Obenem pa slovenski koroški časnikarji predlagamo, da bi Delovna skupnost Alpe-Jadran in predsedujoča Koroška priredili poseben seminar o sredstvih javnega obveščanja narodnih skupnosti. Koroško-slovenski časnikarji ne bi le sodelovali, ampak ponudili svojo pomoč in podporo.

Jože **Wakounig,**
glavni urednik Našega tednika
Hanzi **Tomažič,**
glavni urednik Nedelje
Mirko **Bogataj,**
vodja Slovenskega oddelka koroškega radia
Ivan P. **Lukan,** *glavni urednik Slovenskega vestnika*
Franc **Wakounig,** *zastopnik koroško-slovenskih časnikarjev v koroški sekciji žurnalistov sindikata umetnosti, medijev, svobodnih poklicev*

Predsednik ZSO Wieser v Bilčovsu:

„Odstop Waldheima v interesu Avstrije!"

„V tej avstrijski družbi, ki je zgrajena na temeljih antifašistične borbe, je zagovor, da je med vojno opravljal samo svojo dolžnost, škandal. Zaradi tega naj avstrijski predsednik dr. Kurt Waldheim v interesu države odstopi!". To jasno zahtevo je predsednik Zveze slovenskih organizacij na Koroškem, dipl. inž. Feliks Wieser, izpovedal prejšnji teden na srečanju z gospodarsko-političnimi funkcionarji s Koroške in Slovenije v Bilčovsu. Wieser je v svojem govoru tudi poudaril, da je takojšen odstop Waldheima edina alternativa, ker narašča nevarnost, da se trenutno stališče k problematiki Waldheim še okrepi in s tem odhod predsednika onemogoča. Wieser je tem izjavam še dodal, da je Waldheim s svojim zadržanjem k preteklosti, in še posebej k svoji lastni, postal za Avstrijce neverodostojen in naj to končno tudi sam uvidi. Predsednik ZSO je v svojem govoru k vzdušju na Koroškem povedal, da je tukaj vedno več demokratov, ki podpirajo slovensko manjšino in da se te demokratične strukture iz dneva v dan krepijo. Na drugi strani pa bi bilo usodno prezreti dejstvo, da je posebno v visokih političnih strukturah koroških strank opaziti zagriženo vztrajanje na liniji „Kärntner Heimatdiensta". Za to je politika Zveze slovenskih organizacij bila in bo tudi v bodoče krepitev lastnih vrst in naraščajočega tabora demokratov.

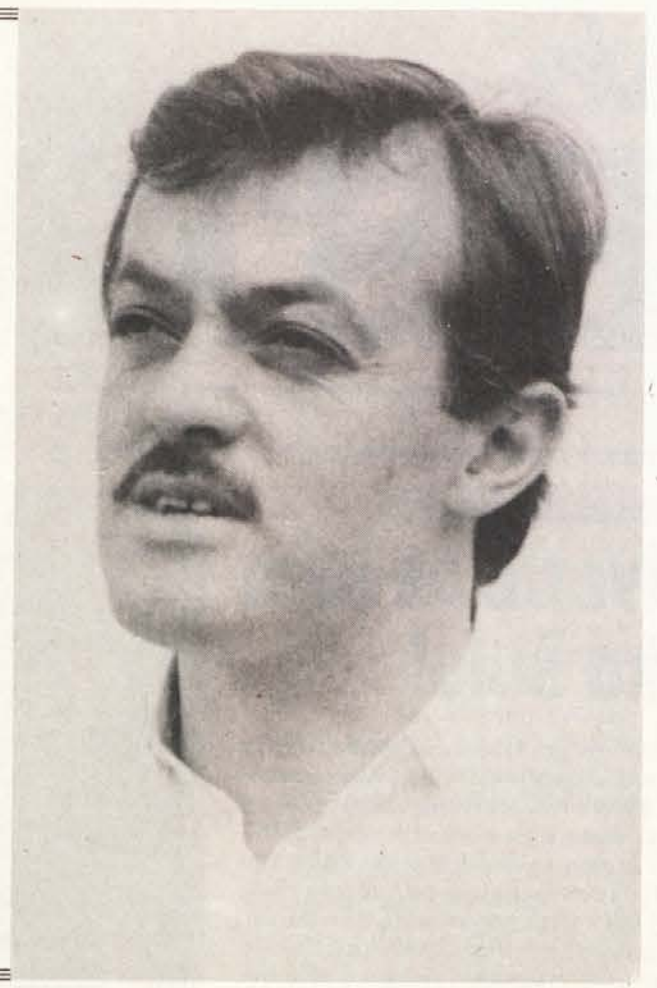

Plenarno zasedanje Alpe-Jadran in Arge-Alp

V teh dneh se je v Portorožu sestala komisija vodstvenih organov delovnih skupnosti Alpe-Jadran in ArgeAlp. Srečanje, ki sodi v okvir rednih periodičnih dveletnih sestankov je služilo tudi kot priprava na „vrh" predsednikov članic Alpe-Jadran in Arge-Alp, ki bo na Bledu 15. in 16. oktobra letos.

Portoroškega sestanka so se udeležili predstavniki Bavarske, Gornje Avstrije, Koroške, Salzburške, Štajerske, Gradiščanske, Tirolske, Slovenije, Hrvaške, avtonomnih pokrajin Trento in Bozen, kantona Ticino, italijanskih dežel Veneta, FurlanijeJulijske krajine, Lombardije, Tridentinske-Gornjega Poadižja in madžarskih pokrajin Vaš in Gyor – Šopron.

Na sestanku so v bistvu pripravili dnevni red oktobrskega plenarnega sestanka; poleg tega so sestavili tudi predlog resolucije, v kateri izražajo željo, da bi se medsebojno sodelovanje še razširilo in okrepilo.

Poleg tega so na srečanju obravnavali vprašanja, ki so povezana z mednarodnimi povezavami in z možnostjo, da bi uvedli meddeželne letalske zveze; govorili so nadalje o sporazumu glede štetja vsega prometa, ki naj bi ga izvedli leta 1990, o zaščiti gozdov, zemeljskih površin in voda, o problemu skupnega kulturnega potnega lista, o nalezljivih boleznih in o izboljšanju medsebojnega informiranja.

V Portorožu je bila poleg vseh teh problemov podčrtana važnost sodelovanja na tehnološkem področju in problemov, ki zadevajo nadaljnje možnosti razvoja novih oblik energetskega varčevanja.

Glede informiranja javnosti je bil podčrtan predlog, po katerem bi treba razširiti obstoječe sodelovanje v radijskem in televizijskem okviru v delovni skupnosti Alpe-Jadran tudi na Arge-Alp.

Glavna tema plenarnega zasedanja predsednikov obeh delovnih skupnosti na Bledu bo vsekakor ekološkega značaja; odvijalo se bo namreč pod geslom: „Čas, da rešimo gozdove, se izteka".

Vodja manjšinskega oddelka pri Deželnem šolskem svetu za Koroško dvorni svetnik dr. Valentin Inzko uživa polno zaupanje slovenske narodnostne skupnosti in dvojezičnih učiteljev.

Tudi odbora ZSO solidarna z dr. Inzkom

Upravni in Nadzorni odbor Zveze slovenskih organizaj na Koroškem sta se na skupni seji 12. junija solidarizirala z dr. Valentinom Inzkom. Odbora sta izrazila pričakovanje, da bodo pristojni organi v deželi podvzeli vse za izboljšanje vzdušja pri Deželnem šolskem svetu za Koroško in s tem dr. Inzku omogočili, da bo nadaljeval svojo delo kot vodja manjšinskega oddelka.

Dvojezični učitelji solidarni z dr. Inzkom

Na srečanju dvojezičnih učiteljev, ki sta ga pretekli četrtek v gostilni „Pri Lenčiji" na Bajdišah priredili obe osrednji kulturni organizaciji Slovenska prosvetna zveza in Krščanska kulturna zveza, je nad 70 navzočih učiteljic in učiteljev podpisalo solidarnostno pismo, v katerem izražajo željo, da dvorni svetnik dr. Valentin Inzko ostane še naprej vodja manjšinskega oddelka pri Deželnem šolskem svetu za Koroško.

V solidarnostni izjavi, naslovjeni na predsednika Deželnega šolskega sveta za Koroško Wagnerja, poslovodečega predsednika Kircherja, zveznega kanclerja Vranitzkega, ministre Hawličkovo, Löschnaka in Neisserja ter na avstrijskega predsednika dr.Waldheima, je med drugim še rečeno:

Prepričani smo, da je dr. Inzko uradnik, ki se dosledno zavzema za ohranitev skupnega pouka in skupne šole. Z vsemi svojimi prizadevanji in izjavami priznava in ceni naše delo v prid vsem otrokom in nam je v močno oporo.

Poleg tega smo mnenja, da njegovo vodstvo manjšinskega oddelka zagotavlja visoko poklicno usposobljenost dvojezičnih učiteljev in se postavlja v bran vsem poskusom, ki stremijo po degradiranju le-teh na stopnjo asistenčnega oz. drugega učitelja.

Čutimo se povezani in solidarni z dv. sv. dr. Valentinom Inzkom ter podpiramo njegovo odklonilno stališče do koroškega pedagoškega modela, čigar uresničitev bi pomenila hud udarec za oba naroda na Koroškem.

Pozivamo poslevodečega predsednika Deželnega šolskega sveta za Koroško Karla Kircherja, da ustvari tako delovno vzdušje, ki bo omogočalo dv. sv. dr. Valentinu Inzku nadalnje uspešno in plodno delovanje.

Škodoželjen smeh

Pri koroških svobodnjakih ne more biti veliko resnega zanimanja za „Narodne skupnosti – njihovo šolo in narodnostno identiteto". Saj je njihov sobotni seminar na omenjeno temo obiskalo s predavatelji vred le dva ducata ljudi.

Na seminarju, ki ga je pripravil „Hanns-Rader-Bildungswerk" sta o manjšinskem šolstvu na Koroškem in o koroških Slovencih v Celovcu predavala specialista – bivši šolski ravnatelj in član predsedstva KHD Johann Arneitz in njegov politični šef dr. Josef Feldner. Z vidika celotnega nemškega naroda (ki avstrijske narodnosti še danes ne pozdravlja), je navduševal zbrane skrajno desno usmerjeni južnotirolski deželni poslanec dr. Franz Pahl. Hvalil je strogo ločevanje šolarjev po narodnosti, ocenil, da konflikte ustvarja šele sistem skupne vzgoje (!) in se bahal, da je svojemu srankarskemu kolegu dr. Hubertu Frasnelliju preprečil nadaljnje „spodrsljaje" (Frasnelli je podpiral stališča slovenske manjšine na Koroškem). V isti sapi je nadvse hvalil nemškonacionalna stališča Haiderja.

Dr. Carl Gustav Ströhm je pripovedoval o narodnostnih nasprotjih v državah vzhodne Evrope, dr. Helmut Golowitsch pa je predaval o pravnih zadevah manjšinskega vprašanja in čeprav je zagovarjal pravico posameznikov do asimilacije, je menil, da mora manjšina imeti pravico, da sama odloči, kaj ji koristi...

Zanimivo bo brati, kako bo uspeh seminarja ocenil strankin časopis. Značilen je bil škodoželjen smeh udeležencev, ko je bilo govora o težavah drugih držav.

ÖVP in strankarske knjižice

Ljudska stranka bo svojo ljudsko zahtevo proti zlorabljanju partijskih knjižic ocenila kot uspešno, če bo do 19. 6. zbrala 15.001 podpis. Toliko jih je namreč potrebno, da mora zahtevo obravnavati koroški deželni zbor, je prejšnji teden dejal Harald Scheucher.

Vprašanje: Kdaj se ÖVP postavlja proti zlorabi oblasti, ko npr. izrivajo dvojezične učitelje z ravnateljskih mest?

Primer Bartesch

Konec aprila so našli v nekem dunajskem hotelu truplo umorjenega ameriškega državljana, ki je bil, kakor se je izkazalo, jugoslovanskega porekla. Po vzorni mednarodni policijski kooperaciji, v kateri so bile udeležene policijske ustanove Avstrije, Jugoslavije in Madžarske, je uspelo izslediti storilce in verjetnega morilca ameriškega državljana. Po intervencijah mednarodne policijske organizacije INTERPOL so jugoslovanske oblasti izročile osumnjene storilce Avstriji – ti so jugoslovanski državljani in so po izvedenem umoru zbežali v domovino.

Ameriški državljan je postal, kakor doslej kaže, žrtev človeško celo razumljivega, osebnega maščevanja, saj je že skozi desetletja pod pretvezo, da jim posreduje delo, vabil mlade Jugoslovane v ZDA, kjer jih je potem silil v homoseksualne kroge. Med njimi menda tudi brata enega ujetih storilcev. Kljub temu: zločin je zločin in morilcu ali morilcem bo avstrijsko sodišče izreklo zasluženo in zakonito kazen.

Omenjeni dozdevni storilci imajo namreč eno hibo: niso bili člani SS ali SA niti niso bili stražarji v koncentracijskem taborišču Mauthausen kot npr. bivši ameriški državljan siebenburškega, nemškega porekla Klaus Bartesch, ki je v Mauthausnu ustrelil socialdemokrata, dunajskega februarskega borca, španskega borca, člana francoskega odporniškega gibanja „resistance" Alfreda Ochshorna.

Tega Klausa Bartescha namreč, nacističnega morilca, so Američani nedavno, ko so zvedeli za njegovo preteklosti, poslali nazaj na kraj dejanja, v Avstrijo. So avstrijske oblasti uvedle postopek proti Barteschu zaradi umora?

Ne – protestirali so proti ZDA, da so jim izročili morilca, avstrijskega državljana; v ostalem se gospod Bartesch prosto giblje nekje v Salzkammergutu, kjer ga oskrbujejo njegovi prijatelji. Edino, kar začudi, je dejstvo, da Bartescha ni osebno pozdravil avstrijski obrambni minister, vendar se ta ne piše več Frischenschlager, temveč Lichal. Povrh tega se je major Reder verjetno le še bolj izkazal pri pobijanju antifašistov in civilistov kot Bartesch in je zato tudi vreden višjih državnih časti.

V spomin se mi vsiljuje nemški film, ki je nastal tik po zlomu nacizma in se je ukvarjal z neposredno nemško preteklostjo (v Avstriji so že takrat raje posneli takoimenovane „Sissi"-filme, kot avstrijski kulturni prispevek k premagovanju rjave preteklosti); naslov omenjenega nemškega filma: „Die Mörder sind unter uns".

fra-ter

Predsednik Slovenske prosvetne zveze Tomaž Ogris (stoječ) je na srečanju dvojezičnih učiteljic in učiteljev na Bajdišah zavzel jasno stališče proti ločevanju otrok v osnovnih šolah na Koroškem in se – kot navzoči pedagogi in kulturno-politični funkcionarji – podprl solidarnostno izjavo za dr. Inzka.

Na žihpoljski ljudski šoli skrivajo preizkus koroškega modela pred znanstveniki univerze

Z novim letom so na ljudski šoli na Žihpoljah po uradnih izjavah – se pravi po izjavah okrajnega nadzornika Wiegeleta, odgovornega za šolske poskuse Antonija in ravnatelja šole Struggerja – začeli s preizkušanjem nekega novega modela, katerega sami – spet uradno – imenujejo „odprto učenje". Tako pa imenujejo poskus predvsem zaradi tega, ker si ne upajo priznati, da v resnici preizkušajo vsaj dele ločitvenega modela takoimenovane koroške pedagoške komisije. Pa so se zatekli raje k bolje zveneči formulaciji o –„odprtem pouku", in ga kot takega „prodajali" vse tja do obiskov ministrice Hawlickove in ministra Neisserja. V tem trenutku pa so tudi koroški strankarski listi začeli priznavati, da na Žihpoljah le preizkušajo koroški model, pa tudi ministrica in minister sama sta pripovedovala o tem.

Od takrat naprej je bilo vsekakor javno potrjeno, kar so z uradne strani tako trdovratno skušali skriti: na dveh razredih žihpoljske ljudske šole preizkušajo koroški model, v tretjem razredu delijo razred po kriteriju prijavljenosti ali neprijavljenosti k dvojezičnemu pouku, vrhu tega pa preizkušajo tudi ukrepe, ki naj veljajo za več razredov („klassenübergreifende Maßnahmen"), saj vedno spet ravnatelj šole, ki je sam razredni učitelj na tretji šolski stopnji, hkrati pa tudi učitelj slovenščine na četrti šolski stopnji, prijavljene iz obeh omenjenih razredov enostavno združi v eno skupino, tako da se pojavlja vsaj sum, da tu preizkušajo deloma tudi že model centralnih šol iz kakršnih je izhajal npr. KHD ob formulaciji svojih maksimalnih zahtev v zvezi z dvojezičnim šolstvom.

To razkrinkanje je omenjeno „uradno stran" zelo zabolelo, saj je bila v javnosti razgaljena njena verzija o preizkušanju „odprtega pouka" kot neresnica. Zato so se Wiegeleji, Kircherji in drugi odločili za nekakšno „ofenzivo", ki smo jo že takrat poimenovali v našem listu z geslom „Gemma Trennungsmodell schau"n!" – gremo gledat ločitveni model. Kar na vsem lepem so se namreč spomnili svojih obveznosti, da morajo ponuditi tudi dvojezičnim učiteljem izobraževalne prireditve, tako da so jih „nagnali" na ogled preizkušanja „odprtega pouka" na Žihpoljah. Ob teh prilikah so seveda skušali pogrevati svojo staro trditev, da ne preizkušajo koroškega modela, temveč le „odprti pouk". Da pa so učitelji, sami preizkušeni pedagogi, ki že leta poučujejo na dvojezičnih šolah, pri tem v bistvu spoznali samo elemente koroškega modela, jih v bistvu ni motilo, saj so se tako Strugger, kot tudi Wiegele in Antoni, še kar naprej skušali izmotati s trditvami, da „hočejo za otroke najboljše". Pri tej verziji so ostali, pa čeprav so učitelji, katerim so pokazali ta poskus, soglasno ugotavljali, da za dvojezični pouk na Žihpoljah nimajo na razpolago ustreznih pripomočkov, da žihpoljski „odprti pouk" nikakor ne ustreza „odprtemu pouku" v smislu vseavstrijskega izobraževalnega načrta ter da na Žihpoljah v bistvu prakticirajo le „tiho zaposlitev".

Te ugotovitve so jih sicer zabolele, toda očitno so se odločili za to, da teh učiteljev enostavno ne poslušajo – ko pa mnenje teh uradnih osebnosti potrjujejo tudi politiki in višji predstavniki vseh treh deželnih strank. Toda zdaj si je žihpoljsko stvarnost hotela ogledati celovška univerza, ki ima svoje zastopnike tudi v strokovni komisiji na Dunaju. In očitno so se isti Kircherji, Antoniji in politiki tu zbali tega, da bi strokovno mednarodno priznani znanstveniki poimenovali otroka s pravim imenom ter da bi hkrati razkrinkali v javnosti tudi izrazite pomanjkljivosti pouka slovenščine. Zato so jim raje zaprli vrata šole. Pri tem dejstvu nič ne pomeni, ali je za to prepoved osebno odgovoren predsednik Deželnega šolskega sveta, župan Tomaschitz ali celo celoten občinski svet: velja samo ugotovitev, da hočejo na vsak način uresničiti koroški model, ki že kot tak ne upošteva niti najbistvenejših pedagoških argumentov in potreb, da ga zagovarjajo zgolj s političnimi frazami ter da se očitno zavedajo tudi tega, da bi res znanstveni pretres njihovega preizkušanja to nestrokovnost modela spravil še bolj očitno na dan.

Zato se očitno čutijo dolžne, da dovolijo ogled le tistim, ki ločitvene tendence koroškega modela itak zagovarjajo, da pa na drugi strani zaprejo šolska vrata pred vsemi, ki bi s strokovne in znanstvene plati lahko dokazali, da na Žihpoljah preizkušajo model, ki meri v getoizacijo koroških Slovencev in v zadnji konsekvenci tudi na aparthajdu podobne razmere na Koroškem. Dejstvo, da znanstvenikom celovške univerze niso dovolili ogleda šole, je torej tudi dokaz za to, da hočejo na javni šoli zdaj preizkušati (pozneje uresničiti) šolsko ureditev, ki ustreza zgolj njihovim lastnim interesom. In javnost naj tu molči?

Andrej Mohar

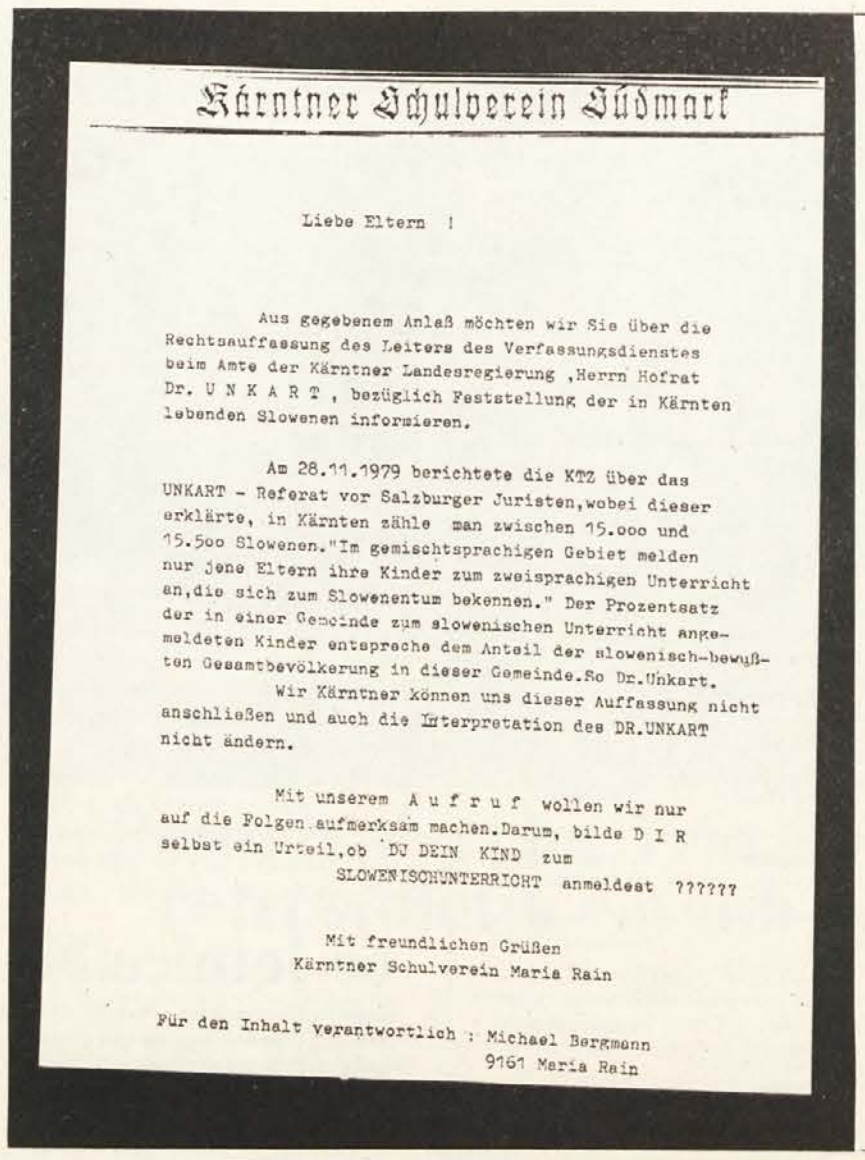

Kärntner Schulverein Südmark

Liebe Eltern !

Aus gegebenem Anlaß möchten wir Sie über die Rechtsauffassung des Leiters des Verfassungsdienstes beim Amte der Kärntner Landesregierung ,Herrn Hofrat Dr. U N K A R T , bezüglich Feststellung der in Kärnten lebenden Slowenen informieren.

Am 28.11.1979 berichtete die KTZ über das UNKART - Referat vor Salzburger Juristen,wobei dieser erklärte, in Kärnten zähle man zwischen 15.000 und 15.500 Slowenen."Im gemischtsprachigen Gebiet melden nur jene Eltern ihre Kinder zum zweisprachigen Unterricht an,die sich zum Slowenentum bekennen." Der Prozentsatz der in einer Gemeinde zum slowenischen Unterricht angemeldeten Kinder entspreche dem Anteil der slowenisch-bewußten Gesamtbevölkerung in dieser Gemeinde.So Dr.Unkart.

Wir Kärntner können uns dieser Auffassung nicht anschließen und auch die Interpretation des DR.UNKART nicht ändern.

Mit unserem A u f r u f wollen wir nur auf die Folgen aufmerksam machen.Darum, bilde D I R selbst ein Urteil,ob DU DEIN KIND zum SLOWENISCHUNTERRICHT anmeldest ??????

Mit freundlichen Grüßen
Kärntner Schulverein Maria Rain

Für den Inhalt verantwortlich : Michael Bergmann
9161 Maria Rain

„Kärntner Schulverein Südmark" pa sme v šolo

Prav v času, ko so strokovnjakom celovške univerze prepovedali vstop v žihpoljsko šolo in s tem ogled preizkušanja novega modela, se pojavlja med glavnimi agitatorji proti prijavam k dvojezičnemu pouku na Žihpoljah tudi takoimenovani „Kärntner Schulverein Südmark", ki je v resnici samo naslednik nacionalsocialističnega združenja „Schulverein Südmark". Ta je bil po vojni prepovedan kot nacistična organizacija, dosti voditeljev te prepovedane organizacije pa se je združilo v novi zvezi „Kärntner Schulverein Südmark". Torej ni ostalo podobno le ime, tudi nosilci so v bistvu ostali isti.

Ta „Kärntner Schulverein Südmark" pa se ne pojavlja samo kot avtor pisem proti dvojezičnemu pouku (glej faksimile), temveč tudi kot javni podpornik žihpoljske ljudske šole. Vsako leto zahajajo pedstavniki tega združenja na šolo in se kažejo kot božički, ki pomagajo šoli: enkrat podarijo šoli orffova glasbila, drugič spet kaj drugega. Vsekakor pa so zanje vrata šole vedno odprta. Mar v zahvalo za to, da podpihujejo gonjo proti dvojezičnosti?

TRŽAŠKO PISMO

Poraz komunistov – okrepitev nacionalistov!

O volilnih rezultatih je lahko govoriti z „modrostjo naslednjega dne", kot pravi italijanski rek. Tokrat mora vsak pošteni opazovalec priznati vsaj to, da je bil končni izid povsem negotov do zadnjega trenutka. Zmaga socialistov je bila verjetna, poraz komunistov pa ne v takšni meri.

Te desete volitve za italijanski povojni parlament, bodo imele pomembne posledice za Slovence, tako na državni kot na lokalni ravni. Trenutno je laže govoriti o posledicah lokalnega značaja, saj so njih učinki bili predvidljivi že med kampanjo. Za Slovence je bila važna predvsem usoda zavezništva med nacionalistično Listo za Trst in lokalno socialistično stranko. Njen uspeh ali neuspeh bi gotovo še dolgo pogojeval tržaško politično ozračje in od tu širil svoj vpliv na deželno in državno raven. Uspeh je bil nesporen; zavezništvo je obrodilo socialističnega senatorja in nacionalističnega poslanca na isti listi PSI.

Druga posledica teh volitev, ki je začela učinkovati še pred razglasitvijo rezultatov je bila v tem, da je zaščita slovenske manjšine postala „problem problemov", v katerem so sredinske in desničarske stranke kar tekmovale v dokazovanju svojega neodobravanja do slovenskih zahtev. Učinek tega razvoja se bo gotovo pokazal, ko se bo v parlamentu obnovila razprava o zakonskem osnutku o zaščiti Slovencev.

Slovensko vprašanje je bilo dejansko osrednji moment teh volitev, vsaj na Tržaškem, kajti Lista za Trst se ni čutila dovolj močno, da bi samostojno nastopila in zbrala 65.000 glasov, potrebnih za enega senatorja in niti 40.000 glasov potrebnih za poslanca. Njenih prejšnjih 48.000 glasov iz leta 1983 je postalo vaba za večino ostalih strank in tudi sama lista jih je skušala čim bolje porabiti. Poleg zavezništva s socialistično stranko je, z dvema kandidatoma za poslanca na obeh listah, zaigrala še na liberalno stranko.

Volilni izid v Trstu je bil v dobri meri odvisen od dejstva, v kakšni meri so prejšnji volilci liste tokrat sledili njenim priporočilom. Izkazalo se je, da so to storili v veliki večini.

Desno zavezništvo socialistov je bilo za Slovence zelo boleče: čeprav so deželni predstavniki stranke zagotavljali, da je to le lokalnega značaja, taktična poteza in da ne bo vplivala na vsedržavni odnos stranke do Slovencev, je tržaški tajnik javno izjavil, da bo treba socialistični zakonski osnutek o zaščiti „popraviti" in njena dva izvoljena predstavnika gotovo ne mislita storiti tega v korist Slovencev.

Na levi je KPI ohranila svojo tradicionalno zvestobo slovenski komponenti in zaupala svoj najbolj „gotov" volilni sedež Slovencu Stojanu Spetiču, ki bo tako v Rimu nadaljeval delo Jelke Gerbec. Spetič je bil izvoljen, čeprav je KPI tudi v deželi izgubila desetino prejšnjih glasov, predvsem na račun zelenih.

Pomembna novost teh volitev je bil za Slovence tudi nastop Slovenske skupnosti v koaliciji z drugimi tremi manjšinskimi listami, med katerimi ima sardinska akcijska stranka že predstavnika v parlamentu. Ta izbira krepi že nastavljeno pot sodelovanja med manjšinami v Italiji, ki ga ne gre podcenjevati. To je edina pozitivna stran tega zavezništva, kajti slovenska stranka je tokrat zbrala tretjino manj glasov kot na zadnjih parlamentarnih volitvah, ko je nastopila sama brez možnosti izvolitve svojega predstavnika.

Glede volilne kampanje Slovenske skupnosti velja omeniti, da se je je udeležil tudi Karel Smolle s shodom v središču Trsta in z vrsto volilnih srečanj.

Volitve v parlament so torej mimo, zmagovalci in poraženci že upirajo oči v naslednje leto, ko bodo volitve v vrsto občinskih svetov (tudi v tržaškega), pokrajin (tudi tržaško) in v deželni svet. Takrat naj bi lokalne sile potrdile ali zanikale sedanje rezultate.

Pavel Štranj

Polni idealizma in ljubezni

Obisk Kluba koroških Slovencev iz Ljubljane na Koroškem

Tradicionalni obisk Kluba koroških Slovencev iz Ljubljane je letos več kot 150 članov, polnih idealizma in ljubezni do Koroške in njenih slovenskih deželanov, popeljal v Vetrinj, na Krnski grad, k vojvodskemu stolu, na Gospo sveto, v Šmarten na Dholici in Zgornjo vas pri Kostanjah, kjer se je s prijateljskim srečanjem s člani domačega Slovenskega prosvetnega društva „Drabosnjak" v Drabosnjakovem domu izlet zaključil. Ljubljančane je spremljal mladinski zbor „Gaudeamus", ki je s široko paleto pesmi obogatil obsežni spored tega enodnevnega obiska pri Slovencih na Koroškem.

Pred Drabosnjakovim domom je prijatelje iz Ljubljane in drugih krajev Slovenije prisrčno pozdravil predsednik društva „Drabosnjak" Janez Lesjak, ki je s svojimi sodelavci poskrbel tudi za telesno okrepčilo.

Bukovnika Andreja Šušterja-Drabosnjaka in njegovo delo je zainteresiranim obiskovlcem predstavil dr. Pavle Zablatnik, kateremu je v tem lepem in prijateljskem okviru predsednik Janez Lesjak predal priznanje o imenovanju za častnega člana društva.

Po kulturnem sporedu, ki sta ga oblikovala „Gaudeamus" in mešani pevski zbor „Zvezda" iz Hodiš, se je v imenu Kluba koroških Slovencev za prisrčen sprejem in gostoljubnost zahvalil tajnik, Stane Uršič.

Ta je v svojem nagovoru predstavil dejavnost kluba in njegovo povezanost s koroškimi Slovenci. Dejal je, da se je uveljavil v Sloveniji kot priznan faktor in poudaril, da ga najvišje politične ustanove vključujejo k sodelovanju. V klubu so združeni domala vsi domači strokovnjaki, ki se ukvarjajo s Koroško. Nadalje skuša klub v Ljubljani pomagati Slovencem na Koroškem na materijalnem in tudi na drugih področjih.

V prejšnjih letih so člani kluba s svojim predsednikom dr. Bogom Grafenauerjem, ki se tokrat zaradi lažje bolezni ekskurzije ni mogel udeležiti, že obiskali Ziljo, Radiše, Djekše itd.

I. L.

Predsednik SPD „Drabosnjak" Janez Lesjak čestita dr. Pavletu Zablatniku (levo), ki ga je društvo sprejelo za častnega člana.

Datum	Kraj	PRIREDITVE	Prireditelj
Petek **19. 6.** 20.00	šolska dvorana strokovne šole v Šentpetru pri Šentjakobu	**SKLEPNA PRIREDITEV strokovne šole za gospodarsko-ženske poklice zavoda šolskih sester v Šentpetru ponovitev v soboto 20. 6. ob 14.30** Spored: šolski pevski zbor; pozdrav; misterij Paula Claudela „Marijino oznanjenje" v priredbi Mirka Mahniča in v režiji Petra Stickra.	
Petek **19. 6.** Sobota **20. 6.** 9.00-22.00	naravno kegljišče pri Jerebu na Obirskem	**KEGLJANJE ZA ŽENSKO IN MOŠKO KOLO**	Alpski klub Obir
Sobota **20. 6.** 20.00	gostilna Wutte v Veselah	**RIBIŠKI PLES** Igrajo Fantje iz Podjune	Podjunski ribiški klub
Sobota **20. 6.** 20.00	farni dom v Selah	**KADAR SE ŽENSKI JEZIK NE SUČE** (ponovitev komedije) Nastopajo domači igralci	Katoliško prosvetno društvo Planina
Sobota **20. 6.** 20.15	dvorana pod cerkvijo, Šentilj	**VZORNI SOPROG** Nastopja igralci SPD Kočna iz Sveč	Katoliška prosveta Šentilj
Nedelja **21. 6.** 15.00	na gradu v Pliberku	**PODJUNA POJE – SREČANJE podjunskih pevskih zborov** Pozdravne besede: dr. Ariprand Thurn-Valsassina. Ob slabem vremenu bo prireditev v glavni šoli v Pliberku	Slovenska prosvetna zveza in SPD Edinost v Pliberku
Nedelja **21. 6.** 15.00	pri Lenčiji na Bajdišah	**SREČANJE OKTETOV** Nastopajo: Obirski ženski oktet, Obirski moški oktet, Moški oktet SPD Svoboda France Prešeren iz Žirovnice	Slovensko prosvetno društvo Herman Velik Sele-Kot
Nedelja **21. 6.** 14.30	Pri Folti v Slovenjem Plajberku	**KADAR SE ŽENSKI JEZK NE SUČE –** Nastopajo igralci KPD Planina iz Sel	Slovensko prosvetno društvo Vrtača
Nedelja **21. 6.** 13.00	pri Kovaču na Obirskem	**OBIRSKO ŽEGNANJE** Za ples igra ansambel Bratov Poljanšek	Kovačeva družina
Nedelja **21. 6.** 8.00		**SKUPNI IZLET NA OBIR** s planinskim društvom PTT Ljubljana Zbirališče na Šajdi (Kacmun) od 8.00 do 9.00, približno ob 12.00 srečanje na vrhu Obirja	Planinsko društvo Celovec
Ponedeljek **22. 6.** 19.30	Slomškov dom 10.-Okt.-Str. 25 Celovec	**OSEBA V ZLATEM REZU** Srečanje s pisateljem Alojzem Rebulo	Slovensko kulturno društvo
Torek **23. 6.** 12.00	Predavalnica i-104 Univerza Celovec	**Univ. doc. dr. Hans Kitzmüller PREVAJANJE PESMI IZ SOSEDNJIH POKRAJIN FURLANIJE-JULIJSKE KRAJINE, KOROŠKE IN SLOVENIJE**	Inštitut za splošno in primerjalno literarno znanost
Torek **23. 6.** 19.30	restavracija Virunum Kaufmanngasse 5 Celovec	**KOOPERACIJE V DELOVNI SKUPNOSTI ALPE-JADRAN**	Club tre popoli
Sobota **27. 6.** 20.30	dvorišče v samostanu v Dobrli vasi	**SEN KRESNE NOČI** (Ob slabem vremenu bo igra v nedeljo 28. 6. 1987 ob istem času)	Slovensko prosvetno društvo Srce
Sobota **27. 6.** 7.00	Proga: Celovec - Podrožca – Ljubljana in nazaj	**S PARNIM VLAKOM NA LJUBLJANSKO OHCET** Cena: za odrasle 390 šil., za otroke do 10 let 330 šil; za južino je treba priplačati 100 šil.	Avstrijsko jugoslovansko društvo, CARTRANS
Sobota **27. 6.** 20.00	pri Cingelcu na Trati	**PLES OB KRESU** Igra: Trio Drava; Specialitete na žaru!	Slovensko prosvetno društvo Borovlje
Sobota **27. 6.** 14.00	Kulturni dom na Radišah	**KOROŠKA SCENA 87 – Srečanje gledaliških in lutkovnih skupin** Spored: Franci Končan in Peter Militarov ocenjujeta letošnje predstave (14.00), Jože Faganel – odrski jezik (16.00), družabno srečanje (18.00). Vabljeni so vsi režiserji, igralci in ljubitelji domačega gledališča.	Krščanska kulturna zveza in Slovenska prosvetna zveza
Nedelja **28. 6.** 14.00	pri Peršmanu	**TOVARIŠKO SREČANJE**	Zveza koroških partizanov
Nedelja **28. 6.** 10.00		**KOLESARJENJE po sosednjih obmejnih občinah. Start** pri Zadrugi Pliberk, dolžina proge 53 km. **Proga:** Pliberk - Suha - Labot - Dravograd - Ravne - Prevalje - Pliberk **Pokrovitlejstvo:** Predsednik kluba slovenskih občinskih odbornikov, mestni svetnik Fric Kumer in predsednik skupščine Ravne tov. Maks Večko.	Športno društvo Pliberk, Slovenska športna zveza Kolesarsko društvo Ravne na Koroškem
Sobota **4. 7.**, 15.00 Nedelja **5. 7.**, 13.30	Kmetijsko gospodinjska strokovna šola v Šentrupertu pri Velikovcu	**SKLEPNA PRIREDITEV** in ogled šolskih izdelkov Spored: Igra „Kraljevi smetanovi kolački", režija: P. Sticker, instrumentalna skupina Žvabek (vodi Rozina Katz)	Kmetijsko gospodinjska strokovna šola
SKLEPNI NASTOPI GLASBENE ŠOLE NA KOROŠKEM			
Ponedeljek 22. 6.		ob 17.30 uri	Mod. dom v Celovcu
sreda 24. 6.		ob 19.30	Mladinski dom v Celovcu
četrtek 25. 6.		ob 16.00	cerkev sv. Heme (orgle)
petek 26. 6.		ob 20.00	stara šola v Svečah
ponedeljek 29. 6.		ob 20.00	farni dom v Šmihelu
petek 3. 7.		ob 19.30	ljudska šola v Bilčovsu
		RAZSTAVE	
do konca junija	Kulturna taberna Pri Joklnu	**OKRASI – NAKIT** Razstava del Erwina Posarniga	Kulturno društvo Pri Joklnu
do 26. 6.	Tinje	**RASTAVA DEL GORAZDA ŽIVKOVIČA** – „slike"	Katoliški dom prosvete Tinje
Ponedeljek **22. 6.** 18.00	Mohorjeva knjigarna Celovec	**ODPRTJE RAZSTAVE FOTOGRAFIJ – Jošt Rotar** Pesmi berejo: Jožef Ropoš, Esada Babačič, Jürgen Hachmann	
Petek **19. 6.** 19.30	Galerija Rožek	**OTVORITEV RAZSTAVE JAKI IN GORAN HORVAT** Razstava je na ogled v petkih, sobotah in nedeljah od 15.00 do 19.00	
Sobota **20. 6.** 20.30	Galerija „BI" v Posojilnici Bilčovs	**RAZSTAVA DELA WALTERJA MISCHKULNIGA – JEKLENE PLOČEVINE** Besedila Fabian Hafner.	

Prodam kmetijo

Prodam ob ljubeljski cesti kmetijo – 15 ha – delno gradbena zemljišča. Interesenti naj se javijo v uredništvu.

MENJAVA DENARJA

Stanje v sredo 17. junija 1987

Za 100 **dinarjev** dobite	1.70	šil.
Za 100 **dinarjev** plačate	2.30	šil.
Za 100 **lir** dobite	0.945	šil.
Za 100 **lir** plačate	1.005	šil.
Za 100 **mark** dobite	693.85	šil.
Za 100 **mark** plačate	710.15	šil.

Srečanje slovenskih planincev iz zamejstva in Slovenije

V nedeljo je bilo v Vratih pri Aljaževem domu tradicionalno 16. srečanje slovenskih planincev iz zamejstva in Slovenije. Udeležilo se ga je nad 1000 ljudi. Tokratni organizator je bilo Planinsko društvo Mojstrana. Predsednik Planinske zveze Slovenije Tomaž Banovec je v svojem govoru med drugim še posebno naglasil pomembno vlogo zamejskih planincev, ki predstavljajo most, oziroma so posrednik za boljše medsedbojno razumevanje med narodi sosedi.

Poleg domačinov se je srečanja udeležilo močno zastopstvo zamejskih planinskih društev, med njimi Slovensko planinsko društvo Celovec s predsednikom Kropivnikom na čelu.

Nedeljsko prireditev so popestrili pevski oktet iz Žirovnice, godba na pihala z Jesenic in recitatorji. Po uradnem delu je bila prijetna družabnost s petjem in plesom. Prihodnje 17. srečanje bo organiziralo Slovensko planinsko društvo Trst.

65-letnica Koroške Caritas

Koroška Caritas letos praznuje 65-letnico obstoja. Pod geslom „Armut hat viele Gesichter" (uboštvo ima mnogo obrazov) je ta dobrodelna ustanova prejšnji teden v Kolpingovem domu počastila svoj jubilej.

Ob navzočnosti številnih predstavnikov koroškega javnega življenja, so izvedli impresiven kulturni spored, pri katerem so sodelovali pevski zbori in recitatorji, direktor Koroške Caritas dr. Viktor Omelko pa je v svojem slavnostnem govoru orisal delo Koroške Caritas, zlasti njen pomen pri odpravljanju revščine in hitre pomoči tam, kjer višja sila povzroča bedo. Omelko je ob tej priložnosti tudi poudaril, da je Caritas danes pomemben gospodarski faktor, saj v svojem 20 milijonskem proračunu, ki ga zbere in razdeli med pomoči potrebne ljudi in vzdržuje tudi številne domove s socialnim skrbstvom. V teh ustanovah ima tudi 200 delovnih mest, kar je v današnjem kriznem obdobju brez dvoma pomemben socialni faktor.

Hvalevredno je tudi dejstvo, da so v spored proslave vpletli tudi slovenske pesmi ter recitacije pesmi Milke Hartmanove s tem so poudarili, da v deželi živi tudi slovenska narodna skupnost.

125 let Avstrijskega Alpenvereina

Letos obhaja Avstrijsko planinsko društvo/Österreichischer Alpenverein 125-letnico svojega obstoja. Ustanovilo se je na Dunaju v glavnem z namenom, da razišče alpski svet. Med ustanovitelji tega društva sta bila tudi Slovenca dr. Dežman in geograf dr. Klun. Sedem let kasneje (1869) je bilo ustanovljeno Nemško planinsko društvo/Deutscher Alpenverein. Oba društva sta se leta 1873 združila v Avstrijsko-nemško planinsko društvo/Deutsch-österreichischer Alpenverein, ki se je predvsem posvečalo alpinizmu.

Avstrijski Alpenverein s svojim stalnim sedežem v Innsbrucku šteje danes 213.000 članov. V svoji lasti ima 456 planinskih postojank, od teh je 40 odstotkov v nemški lasti (Deutscher Alpenverein). Na skrbi ima 40.000 kilometrov planinskih oziroma gorskih poti.

Za letošnji jubilej so izdali tudi nov kovanec.

L. U.

Jubilej slovenskih gorskih reševalcev

V Sloveniji so proslavili 75-letnico delovanja gorske reševalne službe s slovesnostjo, na kateri so najzaslužnejšim posameznikom in organizacijam podelili priznanja. V 75 letih je ta organizacija opravila veliko koristnega in človekoljubnega dela v gorah s tem, da je pomagala mnogim planincem, ki so se ponesrečili v slovenskih gorah ali se znašli v težavah.

Prav nesreči leta 1912 v Škrlatici in na Stolu sta spodbudili dr. Josipa Tičarja in dr. Jerneja Demšarja, da sta pri takratnem slovenskem planinskem društvu v Kranjski gori ustanovila prvo reševalno postajo. Od skromnih začetkov tako po številu reševalcev kot tudi po opremi, izkušnjah in drugem se je gorska reševalna služba v Sloveniji razvila v močno in sodobno opremljeno organizacijo, ki je vsak trenutek pripravljena priskočiti na pomoč. To so reševalci tudi dokazali v številnih akcijah, v katerih so bile vremenske razmere in druge okoliščine že na meji človeških zmogljivosti.

Danes je v gorski reševalni službi v Sloveniji v 16 postajah več kot 640 reševalcev, od tega 38 zdravnikov, 33 vodnikov lavinskih psov in 34 minerjev snežnih plazov. Pri reševalnih akcijah si zadnjih osem let pomagajo s helikopterjem, kar precej olajša delo reševalcev in skrajša čas akcije. Za reševanje s pomočjo helikopterja je usposobljenih več kot 100 reševalcev. Za razliko od podobne službe v drugih alpskih državah v Evropi gorska reševalna služba v Sloveniji ni na profesionalni osnovi. Vsi gorski reševalci so zaposleni drugje, pri akcijah pa jim povrnejo le stroške. Od ponesrečencev v gorah tudi ne zahtevajo plačila tako kot v drugih državah.

Planinstvo se je v Sloveniji v zadnjih desetih ali dvajsetih letih tako razmahnilo, da je postalo najbolj množična rekreativna dejavnost ljudi. Slovenske gore, zlasti Julijske Alpe, Karavanke in Kamniško-Savinjske Alpe pa so zelo privlačne tudi za mnoge planince iz sosednjih in drugih držav. Zato je posebno poleti in jeseni v njih veliko obiskovalcev. Med tako množico je vedno precej takih, ki gredo premalo pripravljeni ali preslabo opremljeni ali pa so na poti premalo previdni.

Zaradi tega slovenske gorske reševalce pogosto kličejo na pomoč. V zadnjih desetih letih so imeli več kot 700 akcij. V njih so rešili več kot 500 ranjenih planincev, približno tolikim pa so le pomagali varno proti v dolino, medtem ko zdravstvena pomoč ni bila potrebna. Žal pa mnogim ni bilo več pomoči. V tem času so v dolino prinesli 234 mrtvih planincev in alpinistov.

Kot ugotavljajo reševalci, je najpogostejši vzrok nesreči zdrs, bodisi po snegu, mokri travi ter mokri ali poledeneli skali. Temu sledi padec v steni, tretji vzrok pa je padec na poti. Mnogim nesrečam bi se bilo mogoče izogniti, če bi bili planinci bolj previdni in primerneje opremljeni. Na to velja še posebno misliti, ko se odpravljate v gorte po zahtevnejših poteh ali na strme vrhove.

Lado Stružnik

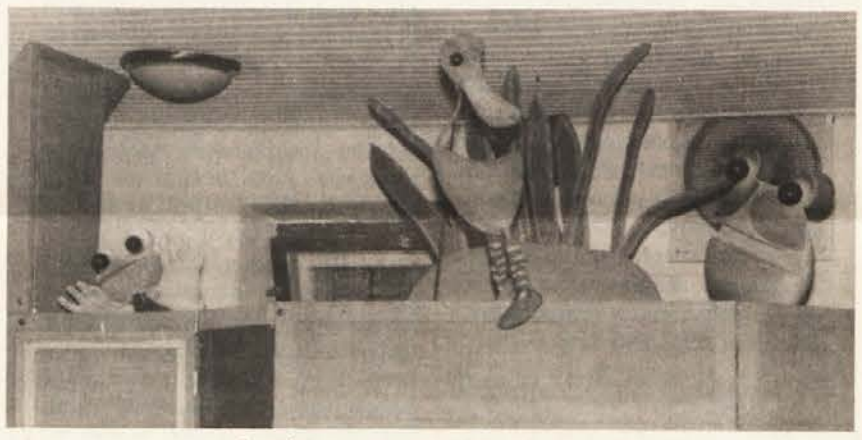

Lutkovna igra „Pri Joklnu":

Racman, kokoši, psi in otroci

Sicer se je glavna oseba lutkovne igre, ki jo je v nedeljo popoldan „pri Joklnu" uprizorila lutkovna skupina iz Bežigrada, izkazala kot racman, ne pa račka, toda zato veselje in radost otrok nista bili nič manjši. Prav nasprotno, vseeno jim je bilo, in pomagati je bilo treba tej smešni, čokoladi predani živalci – vseeno, ali je bila moškega ali ženskega spola – k sreči imajo otroci do tega še nepokvarjen odnos.

Pomagati pa je bilo treba, ker je racmana prelisičila lisica, se pravi, da so se lisici cedile sline po racmanu, njemu pa po obljubljeni lisičini čokoladi. Tu je bil še ježek, ki je glasno tožil, da je lisica čokolade željnega racmana zavedla prav v njegovo hišo. Pa si ježek seveda sam ni znal pomagati in naprosil je za pomoč najprej Janija, pravo osebo, hkrati pa tudi posrednika med igralci na odru in sodelujočimi malčki.

Seveda mu je ta nato povedal, da bodo le z zvijačo spravili lisico iz ježkove hiše. Pri tem pa je kajpada morala pomagati publika. In ker otroci, ki so igrali kokoši, niso mogli lisico speljati na led, reci: spraviti jo iz ježkove hiše, so morali stopiti na plan še lovci in psi. Prav to vneto lajanje za ježkovo pravico vnetih otrok pa je hkrati omogočilo tudi srečni izid igrice: lisica je zbežala, ježek je smel spet v svojo hišo, pa tudi racman je bil rešen že skoraj gotove usode.

Med otroki je bilo veselje brez meja, rešene živali pa so se zahvalile otrokom s poskočno pesmijo, otroci pa nastopajočim z glasnim petjem in ritmičnim ploskanjem. Pa tudi prireditelji so imeli dovolj vzroka za veselje, saj so se otroci še dolgo po koncu predstave pogovarjali le o tem, kako rad je imel racman čokolado, pa o lisici, ki je potem zvabila racmana, o dolgem vratu racmana,...

-ma

Koordinacijski odbor za letovanje otrok na morju

Viktringer Ring 26 (Vinko Kušej) tel. 0 42 22/51 25 28

Tarviserstr. 16 (Milka Kokot) tel. 0 42 22/51 43 00/40

Spoštovani starši!

Vljudno Vam sporočamo, da bo LETOVANJE OTROK NA MORJU V SAVUDRIJI letos v eni izmeni in sicer

od 14. do 28. julija

Koordinacijski odbor nudi:

prostore za bivanje, dnevno 5 obrokov hrane, za vsakih deset otrok enega vzgojitelja, zdravstveno oskrbo, v primeru potrebe prevoz bolnega otroka v bolnico ter prevoz iz Celovca v Savudrijo in nazaj.

Cena za 14-dnevno bivanje in prevoz znaša 2.000 šil.

Prijavnice dobite pri zgoraj omenjenih naslovih. Zadnji rok prijave je **30. junij 1987.**

Ker je število prostih mest omejeno, prosimo za čimprejšnje prijave.

Dunaj: Predavanje o slovenski leksikografiji

Marsikdo, ki se je odzval vabilu slavističnega oddelka Dunajskega jezikovnega združenja, je minulo sredo zvečer (3. 6.) prestopil prag velike predavalnice Instituta za slavistiko z dokajšnjimi dvomi, ali je v ozko odmerjenem času sploh mogoče predstaviti tako obsežno, zapleteno in krhko snov dovolj temeljito in pregledno. To ugibanje pa se je kaj kmalu začelo umikati presenečenju, ko je univerzitetna predavateljica dr. Katja Strum – Schnabl z živahno besedo povedla številne poslušalce (med njimi je bilo precej slavistov raznih smeri z Dunaja in iz Ljubljane, precej študentov, pa tudi nekaj dunajskih Slovencev) na pot skozi stoletja od temeljev v 16. stoletju pa prav up to date – do velikega razlagalnega slovarja SAZU (temu nacionalnemu znanstvenemu podvigu bi bilo treba posvetiti kar posebno predavanje), do številnih terminoloških in splošnih dvojezičnih slovarjev z najnovejšim japonsko-slovenskim vred, sproti opozarjajoč tudi na ustrezno sekundarno literaturo. Zlasti je podčrtala Miklošičevo vlogo tudi v slovenski leksikografiji, ki je bila pomembnejša, kot se navadno misli. Bistven delež je prispevala knjižnica Instituta za slavistiko, ki je pripeljala na vpogled kar cel voziček slovarskih del, med njimi tudi dragocene redkosti.

Zdovc

Kmečko gospodarska zadruga Brnca razpisuje

●mesto **poslovodje**

Pogoji za namestitev so znanje obeh deželnih jezikov in vozniško dovoljenje kategorije C.

●mesto **pisarniške moči**

po možnosti absolventke gospodinjske poklicne ali trgovske šole, pogoj pa je tudi znanje obeh deželnih jezikov.
Ponudbe pošljite na naslov:
KGZ, 9586 Brnca
Tel: (0 42 57) 22 34

Gorazd Živkovič razstavlja v Tinjah

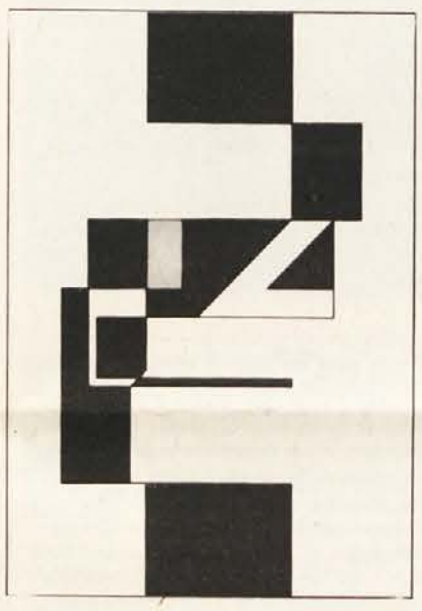

23-letni Kotmirčan predstavlja v svoji drugi samostojni razstavi okrog 30 slik, ki so povečini nastale v zadnjem polletju. S črnim tušom in zlato barvo je ustvaril številna „zrcala svoje podzavesti", kakor sam pravi. Na izpoved risb je vplivala tudi navdušenost za šahovsko igro, ki daje njegovemu likovnemu ustvarjanju bistvene impulze. Strogi linearizem najnovejših slik pa je nastal pod vplivom sodobne tehnike in industrializirane družbe, a tudi duševni elementi iz umetnikovega čustvenega življenja v veliki meri soodločajo o obliki risb.

Dr. Janko Zerzer je ob otvoritvi razstave v Katoliškem domu prosvete menil, da je prav to važna naloga tinjske galerije, da nudi še neznanim umetnikom možnost za prodor v javnost in jih tako spodbuja k nadaljnjemu ustvarjanju. Za primeren glasbeni okvir pa je poskrbel jazz-trio iz Kotmare vasi (Joško Pack – klavir, Magda Grentner – kitara, Kris Muri – bas). Razstava je odprta še do 26. junija.

fritz

Petindvajset let Tria Korotan – četrt stoletja veselih zvokov

Sobotno srečanje ansamblov v Kulturnem domu Danica v Šentprimožu je potekalo v znamenju 25-letnice obstoja Tria Korotan, ki deluje v okviru SPD Danica v Šentvidu v Podjuni. Pravzaprav je to bil praznik Hanzija Kežarja, ki je pred 25 leti ustanovil imenovani ansambel z namenom, da poleg pevske kulture igrajo tudi za razvedrilo. Toda kmalu se je izkazalo, da je cilj Tria Korotan višji. Hanzi Kežar je s svojimi godci pričel nastopati na koncertnih prireditvah in ansambel okrepil s pevci.

Mnogo jih je bilo, ki so se ansamblu pridružili in iz različnih razlogov spet odšli. Hanzi Tomažič je v svoji posrečeni povezavi, spleteni v šaljive verze, povedal zgodovino tria, ki je svojo pesem ponesel celo preko Atlantika v Kanado in Združene države Amerike. Gostoval pa je tudi v Zvezni republiki Nemčiji, v Italiji, na Madžarskem, v sosednji Sloveniji in drugih jugoslovanskih republikah ter domala vseh zveznih deželah Avstrije. Za sabo ima številne nastope na radiu in televiziji, izdal pa je tudi LP-ploščo Tam dov za Dravo, ki je bila kmalu po izidu razprodana. Poleg Hanzija sodelujejo v ansamblu tudi drugi člani Lekševe družine; tu naj omenim le hčerko Danico, ki se je v ansamblu uveljavila kot solistka in odlična organizatorka. Od vsega začetka igra Franc Pegrin, sicer pa so kot godci sodelovali Oto Wutte, Jozej Starc in drugi; med pevci pa Foltej Hartman, Mojca Hribernik, Stanko Wakounig, Rokej Bučovnik, Mojca Škof in še marsikdo. Danes, razen vodje Hanzija Kežarja in Franca Pegrina,, sodelujejo v ansamblu mlajši člani, kar utrjuje prepričanje, da bo Trio Korotan deloval tudi v naslednjih desetletjih.

Če ansambel nosi ime trio, je to le še simbolika iz prvih časov, saj vemo, da je pod tem imenom nastopal v različnih zasedbah. Skladbe, ki jih je izvajal, so bile po večini slovenske in koroške narodne viže, mnogo jih je priredil vodja Hanzi Kežar, v zadnjem času pa se poslužuje besedil, ki jih piše Milka Hartman, uglasbi pa Hanzi Artač. Tako je bilo tudi na jubilejnem koncertu, ko je skladbam imenovanih avtorjev prisluhnilo lepo število ljubiteljev prijetnih melodij. Prišli pa so tudi številni gostje, (zvezni poslanec Karel Smolle, Nužej Tolmajer, Feliks Wieser, Gustav Brumnik), ki so ansamblu v svojem in v imenu organizacij čestitali za jubilej. Nastopili pa so tudi drugi ansambli, Trio iz Roža, Kvintet JEPA iz Loč, Obirski vižarji, Pop skupina ZMEDA) in s svojimi melodijami – in cvetjem – olepšali praznični koncert in navdušili.

Želimo, da bi bil Trio Korotan tudi naslednjih 25 let tako uspešen kot doslej in bil s svojo kvaliteto vzor drugim instrumentalno-vokalnim ansamblom na Koroškem.

Obširno in pregledno razstavo ob jubileju Tria Korotan so pripravili Danica Kežar, Andrej Mohar in Miro Polzer. Ogledati si jo je možno v dvorani Kulturnega doma v Šentprimožu do konca tega leta.

Tamburaši iz Loč gostovali v Zgornji Avstriji

Že na lanskoletnem kongresu v Frankfurtu smo navezali stike z zastopniki CSI (Christliche Solidarität International) fare Wernstein v Zgornji Avstriji. Pozimi smo prejeli povabilo za nastope za binkoštne praznike. Tako smo se preteklo soboto napotili preko Beljaka do Salzburga, Linza, nato v Mauthausen, kjer smo si ogledali zloglasno koncentracijsko taborišče, predvajali so nam tudi dokumentacijski film o grozotah nacistične strahovlade. Precej otožni smo se nato podali preko Welsa in Sehärdinga v kraj Wernstein – blizu Passaua – tik ob reki Inn na avstrijski strani. Tam smo bili deležni zelo prijaznega sprejema in pri večerni maši nas je tamkajšnji župnik Josef Siegl (ki je tedne pred našim obiskom zahteval informacijski material, da se je seznanil z našo problematiko) predstavil vernikom z besedami: „... mit besonderer Freude begrüßen wir in unserer Mitte die international bekannte Gruppe... aus Latschach/Loče in Kärnten".

Opozoril je farane, da se morajo kot kristjani vedno spet vprašati, ali stojijo na strani šibkejših, v tem primeru manjšin ali pa stojijo – kot politiki – na strani močnejših in množic. Verniki sobotnega bogoslužja so bili zelo navdušeni nad našimi melodijami in kasete so bile v hipu razprodane. Na večer smo oblikovali še večerni koncert v sosednji fari, kjer smo s povezavo seznali publiko tudi z našo problematiko.

Na binkoštno nedeljo smo spet oblikovali mašo v farni cerkvi v Wernsteinu. Nato pa je farni svet imel pripravljeno družabno srečanje s farani, ki je potekalo v jako prisrčnem vzdušju. S toplimi besedami se je ob koncu srečanja od nas poslovil župan Walter Labmayer, ki je naznanil, da bo pisal našemu županu, kako prepričljivo smo v tem severnem kotu Avstrije zastopali bekštanjsko občino. Za slovo je vsak član tamburašev prejel, perorisbo svetovno znanega slikarja Alfreda Kubina, ki je bil doma ravno v tej fari.

LITERATURA
UMETNOST
DRUŽBENA VPRAŠANJA

m 64 mladje

Koroško mladje 64

Pravkar je izšla 64. številka Koroškega mladja. Kot glavni urednik številke nastopa mladi pesnik Fabjan Hafner. S tem revija nadaljuje z navado, da za vsako številko nosi uedniško odgovornost drug sodelavec. To je lepa uvedba uredniškega odbora, saj s tem revija dobi svežo in neobremenjeno vsebinsko zasnovo.

Žal tudi Fabjan Hafner ni mogel mimo kronične finančne stiske, ki revijo pesti od začetka njenega izhajanja. Tako uvodoma bralce prosi, da se poslužijo priložene položnice in s tem doprinesejo k obstanku revije. Problem Mladja pa ni samo finančni; primanjkuje tudi domačih literarnih prispevkov, zlasti proze, zato pisce poziva, naj pridejo na dan z besedili. V tej zvezi spodbuja tudi Florjana Lipuša, kateremu čestita k srečanju z Abrahamom, da bi spet prišel med sodelavce Mladja.

Čeprav je številka zaradi omenjenih problemov po straneh manj obsežna kot običajno, bralcu nudi mnogo lepega branja. Od domačih avtorjev sta s poezijo zastopana Cvetka Lipuš in urednik Fabjan Hafner. Cvetka piše lirično tankočutne pesmi, medtem ko se Fabjan izraža bolj konkretno, deloma celo hudomušno. Gre torej za dva pesniška kontrasta, ki eden poleg drugega dobivata neke vrste dopolnilno funkcijo. Pesmi, ki jih je treba prebrati! Kot gost je v Mladju zastopan eden izmed največjih hrvaških pesnikov, namreč Slavko Mihalič, ki ga poznamo tudi kot prevajalca koroške slovenske poezije v hrvaščino. Njegove pesmi lahko beremo v nemškem prevodu, ki ga je poskrbel Klaus Detlef Olof. Pri naših dveh besedih ustvarjalcih gre za krhko in redkobesedno poezijo, medtem ko je Slavko Mihalič gostobeseden in zato močan v izrazu. Tu ima bralec možnost spoznati mojstra sodobne jugoslovanske poezije.

Razveseljivo je, da imamo v Mladju – po dolgem času – spet možnost brati literarno kritiko; in to celo kritiko naše domače poezije, torej ocene pesniških zbirk koroških avtorjev Gustava Januša, Maje Haderlap, Jožice Čertov in Janija Oswalda. Pod naslovom Sodobna koroška lirika jo je napisala Nadja Gliha, iz Ljubljane, ki se je tudi v svojem študiju bavila s koroškim zamejskim pesništvom. Njena ocena bralcu brez dvoma pomaga priti do bolj jasnega gledanja naše poezije, ki je čestokrat tarča nestvarne kritke, češ, da je bralcu nerazumljiva.

Fotograf v tem Mladju je Anton Reichmann iz Želuč, zdaj pa študent arhitekture v Gradcu. Njegove slike imajo globoko umetniško izpoved in so posrečena sinteza arhitekture z naravo. Tu seveda ne gre za funkcionalnost med enim in drugim, ampak obratno, vendar z montažo svojih motivov Reichmann dosega dovršene kompozicije, ki niso le dokorativne, temveč gledalca silijo tudi v razmišljanje.

Če smo prej omenili kritičarko Glihovo, potem je še posebej treba omeniti prispevek Denisa Poniža, ki piše o literaturi Florjana Lipuša. Slednji s svojo prozo ni le prodrl v sam vrh slovenske književnosti, temveč je priznan tudi v mednarodni javnosti. Ponižev članek bo marsikateremu bralcu pomagal k boljšemu razumevanju Lipuševega pisanja oz. njegove moderne proze.

Tako je v tem Mladju velik del prostora posvečen besedni in likovni umetnosti, kljub temu pa je v njem tudi dovolj znanstvenih in publicističnih prispevkov. Pavel Zdovc piše o načinu pisanja „šenti in svetniki na Koroškem", Alenka Puhar razpravlja o mitu matere, Hans Haas pa o tem, kako koroške Slovence dojemajo njihovi nemškogovoreči sosedje.

S tem je sklenjen krog bežnega opisa vsebine nove številke Mladja, ki je brez dvoma vredna, da jo vzmamemo v roke. S tem se bomo oddolžili tudi urednikom, tokrat posebno Fabjanu Hafnerju, ki je svojo vlogo glavnega urednika vestno opravil. Priporočamo, da se bralci poslužijo tudi priložene položnice in tako pomagajo ublažiti finančno stisko, s katero se revija sooča od številke do številke.

Alan Paton: Pustina

Zgodba iz Južne Afrike

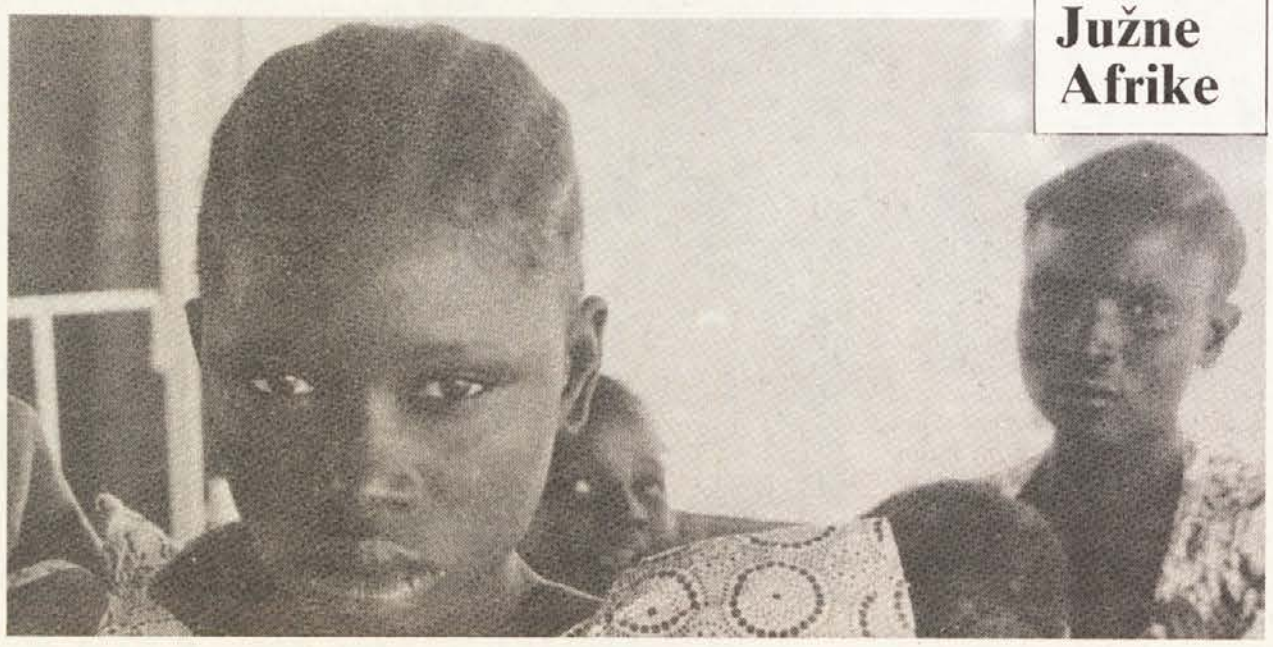

V trenutku ko je avtobus odpeljal dalje, je vedel, da je v nevarnosti, zakaj v siju prednjih luči je zagledal postave mladih fantov, ki so čakali pod drevesom. Tega so se vsi bali, tega, da bi jih kje pričakali mladi ljudje. On je o tem že večkrat govoril, zdaj pa naj bi to tudi sam doživel.

Prepozno je bilo, da bi stekel za avtobusom: le-ta je bil že predaleč na temni cesti in se mu zdel podoben varnemu otoku sredi morja velikega tveganja. Čeprav se je ovedel nevarnosti šele pred kakšno sekundo, je že imel suha usta, v prsih mu je že razbijalo srce, in v njegovi notranjosti je nekaj zakričalo iz protesta proti bližajočemu se dogodku.

Njegova mezda je bila v njegovi denarnici. Čutil je, kako ga teža denarja tišči na stegnu. To je bilo tisto, kar so hoteli od njega. Za nič drugega jim ni bilo mar. Ne zanima jih, če bi njegova žena utegnila postati vdova, njegovi otroci pa sirote. Milost je zanje neznana beseda.

Medtem, ko je tam neodločno stal, je slišal, da se mu mladoletniki približujejo, in sicer ne samo s strani, kjer jih je najprej spazil, ampak tudi z druge strani. Spregovorili niso ene besede, saj njihovo delo ni potrebovalo jezika. Veter mu je prinesel naproti šum njihovih korakov. Kraj so si dobro izbrali. Tik pred njim je bil ženski samostan, za zapahnjenimi vrati, ki se ne odprejo, dokler je človek še živ. Na drugi strani ceste je bila pustina, polna žice in železja in karoserij starih avtomobilov. Tam je videl svoje edino upanje, zato se je napotil v tisto smer. In ko je to storil, je zaslišal žvižg in po njem spoznal, da so fantje tudi tam.

Njegov strah je bil velik, prevzel ga je vsega naenkrat, in duh tega strahu se je preselil iz želodca pod nosnice. Počutil se je kot žival v pasti, zatorej je bil pri priči poln moči in besa in je stekel v pustino, vihteč svojo težko palico v roki. V temi ga je naskočila neka senca, udaril je s palico po njej in slišal, kako je jeknila od bolečine. Potem se je slepo pognal v divjino žice in železja in skeletov zavrženih vozil.

V naslednjem trenutku ga je nekaj ujelo za nogo in je spet krepko zamahnil s palico, vendar to ni bil človek, ampak samo kot nožno rezilo izoblikovan kos železa. Hropel je in lovil sapo, rinil pa je vseeno dalje med odpad, vtem ko so za njim tudi oni hiteli, udarjajoč v železne predmete in spotikajoč se ob konzervne škatle in čebre. Padel je v groteskni zvitek žice; bila je bodičasta in se mu je zasekala v obleko in v kožo. Ni se je mogel otresti, zato je bil prepričan, da ga smrt že grabi za vrat. In ker ni imel drugega upanja, je zakričal „Pomagajte mi, pomagajte mi!" z glasom, ki naj bi bil močan, a ga sploh ni bilo slišati in je zapustil njegova usta kot neslišen zdihljaj. Trgal je po žici, ta pa je trgala njega in mu parala obraz in roke.

Tedaj se je žičnatih bodic iznenada znebil. Videl je, da se vrača avtobus, in je znova zaklical z močnim, a neslišnim glasom „Pomagajte mi, pomagajte mi!" V žarometih avtobusa je jasno zagledal postavo enega izmed mladih fantov. Smrt je stala poleg njega in za trenutek ga je oblila krivičnost življenja, ki se utegne na takle poceni način končati za človeka, ki je bil vedno priden delavec in se je držal postave. Spet je dvignil težko palico in z njo udaril po glavi svojega preganjavca, da se je ta zrušil na tla in tam zastokal in zatarnal, kot da je življenje tudi njemu storilo krivico.

Potem se je obrnil in spet začel teči, a se je takoj zaletel z glavo v star tovornjak in padel vznak. Ležal je nekaj časa na zemlji in pričakoval udarec, ki bi ga naj pokončal, pa se mu je tudi v tej legi razsodnost povrnila, da se je dvakrat prekopicnil na stran in pristal pod tovornjakom. Obšel ga je občutek, da mu drobovje sili v usta, in na ustnicah je okusil znoj in kri. Srce mu je udarjalo v prsih, kot da je podivjalo, in zdelo se mu je, da z vsakim novim utripom dviga njegovo celotno telo. Poskusil ga je umiriti, ker si je mislil, da ga utegnejo oni slišati, in trudil se je tudi, da bi stišal hrup svojega sopihajočega dihanja, vendar ni zmogel ne enega ne drugega.

Potem je na lepem zagledal med seboj in temnim nebom dva mladoletnika. Zbal se je, da bi ga slišala, toda oba sta sama sopihala, kot da bi se utapljala, in njune besede so prihajale do njega v krčevitih presledkih.

Eden od njiju je rekel: „Ali slišiš?"
Molčala sta, kar naprej sopihala, in prisluškovala. Tudi on je napeto prisluhnil, slišal pa ni drugega kot svoje izčrpano srce.

„Slišal sem ga... tekel je... po cesti," je rekel isti glas. „Zbežal nam je... vrnimo se."

Potem se jima je pridružilo še nekaj fantov. Vsi po vrsti so lovili sapo in preklinjali moža, ki jim je ušel.

„Freddy", je rekel eden izmed njih, „tvoj oče nam je ušel."
Odgovora ni bilo.

„Kje je Freddy?" je vprašal drugi.
Nekdo je ukazal „Tiho!" in zatem glasno zaklical: „Freddy!"

Odgovora pa še vedno ni bilo.
„Gremo", je rekel isti glas.

Odkorakali so počasi in previdno, tedaj pa se je eden od njih naglo ustavil.

„Odrešeni smo", je pribil; „tule leži naš človek."
Pokleknil je na zemljo, tam pa je takoj začel preklinjati.

„Nikjer nobenega denarja", se je jezil.
Eden njegovih pajdašev je prižgal vžigalico in v njeni medli svetlobi je mož pod tovornjakom videl, kako je fant odskočil.

„To je vendar Freddy!" je izdavil iz sebe.
Nato je tisti, ki je prej ukazal „Tiho!", znova spregovoril.
„Dvignite ga", je rekel, „Položite ga pod tovornjak."

Mož pod tovornjakom je slišal, kako so se mučili s truplom mrtvega mladeniča, in se je enkrat, dvakrat prevalil, ker se je hotel zavleči globlje v svoje skrivališče. Fantje so dvignili mrtveca in ga odvalili tako daleč pod tovornjak, da se ga je dotaknil. Potem je slišal, da se oddaljujejo, brez besed, počasi in tiho. Samo tuintam je zaznal še kak šum, ko so udarili ob odpad na planjavi.

Prevalil se je dalje na svojo stran, da ne bi več občutil trupla mladega fanta ob sebi. Obraz si je prekril z rokami in rekel sam sebi v jeziku svojega ljudstva: „Prebudite se, ljudje! Svet je mrtev. „Nato se je dvignil in s težkimi koraki zapustil pustino.

Poslovenil Ivan Dolenc, Kanada
(Iz knjige:
„Zgodbe iz trpeče dežele")

Alan Paton (roj. 1903) je zaslovel s svojim romanom **„Joči, ljubljena dežela"**, v tem delu pa se je prvič oglasil južnoafriški protest proti apartheidu, ki je s svojo umetniško silo odmeval po vsem svetu. Paton živi v Kloofu v Natalu.

Pomoč za samopomoč

Pomoč nerazvitim lahko ustvarja nove odvisnosti. Zato je avstrijski gledališki in filmski igralec Dietmar Schönherr ustanovi za pomoč Nikaragvi pred dvemi leti dal ime, ki naj bi odstranilo že od vsega začetka vse nesporazume: „Pomoč za samopomoč" bi lahko slovensko prevedli ime ustanove „Hilfe zur Selbsthilfe". S 6 milijoni šilingov, ki so jih prispevali predvsem „mali ljudje" je Dietmar Schönherr do sedaj uresničil v Nikaragvi že tri projekte: pomagal je pri razvoju kmetijske proizvajalne skupnosti v dveh vaseh, pri ustanovitvi šole za kmetijsko mehanizacijo in za preizkušnjo najenostavnejših tehnik.

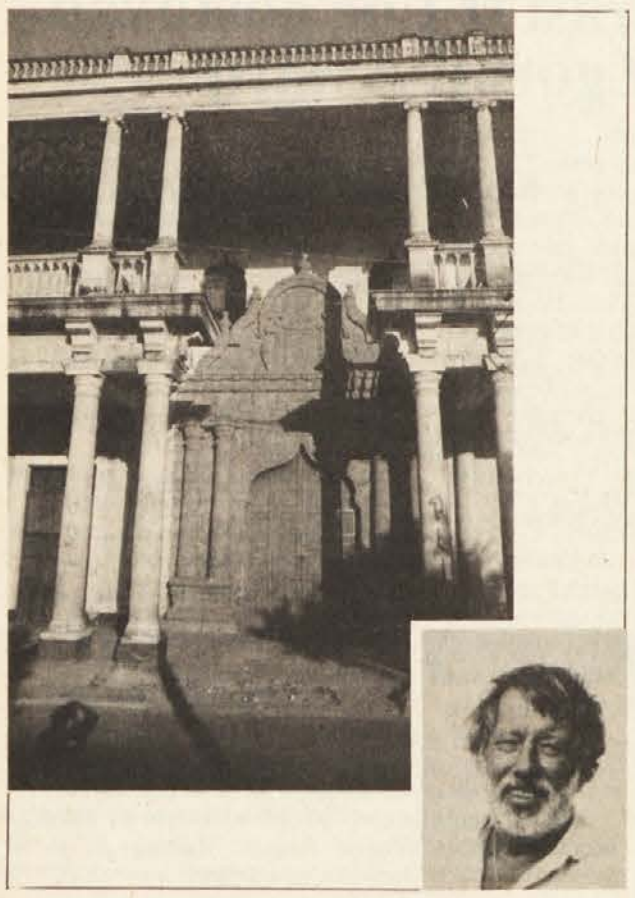

Najnovejši in četrti projekt nastaja v najlepšem mestu Nikaragve v Granadi, kjer trenutno preurejujejo bivšo gosposko hišo v kulturni center, ki ga imenujejo „Hišo treh svetov" ali „Casa de los tres Mundos". Zamisel za kulturni center se je rodila v pogovoru s svetovno znanim pesnikom, teologom in nikaragvanskim ministrom Ernestom Cardenalom. „Hiša treh svetov" naj bi se razvila v kraj mednarodnega kulturnega srečanja, kulturnih ustvarjalcev iz Južne in Severne Amerike in Evrope.

Letno naj bi tam priredili 6 seminarjev z največ 8 udeleženci iz treh kontinentov. Ustvarjali naj bi vsak po svoji zmogljivosti, v ospredju naj bi bilo medsebojno učenje in obogatitev kulturnega življenja Nikaragve.

Ko je te dni Dietmar Schönherr predstavljal svoj projekt v Linzu, Dunaju, Gradcu in Celovcu (prej je bil še v Švici in Zvezni republiki Nemčiji), je nagovarjal tudi predstavnike nekaterih mest, naj bi prevzeli pokroviteljstvo nad tem projektom. Ker predvsem umetniki iz Južne Amerike ne bi imeli finančnih sredstev za potovanje in bivanje v Nikaragvi in gostitelji sami tega tudi ne zmorejo, naj bi skupno tri Evropska mesta prevzela za nekaj let finančno plat kulturnega projekta. Tako bi bilo mogoče štipendirati umetnike. Letno bi za 48 umetnikov bilo potrebnih okoli 1,4 milijona šilingov. Schönherr je že navezal stike z Münchnom, Baslom in Gradcem.

„Hiša treh svetov" naj bi pomagala predreti zid molka, ki nekulturno obdaja to mlado sandinistično republiko. Kajti agresivna ameriška politika, ki podpira teroristične napade na Nikaragvo, ne ruši samo gospodarskega in družbenega življenja v deželi, politika vpliva tudi na duhovnem in kulturnem področju. Položaj „lahko primerjamo s poskusom nacizma, ki je skušal preprečevati, da bi nemško ljudstvo prišlo v stik z mednarodnimi duhovnimi tokovi" pravi Dietmar Schönherr v posebni brošuri, s katero predstavlja kulturni center.

V Nikaragvi živi ljudstvo še naprej v revnih razmerah. Predvsem, ker morajo 50% državnih sredstev uporabljati za obrambo, ni denarja za najosnovnejše kulturne potrebe. Ravno zaradi tega so spodbude na kulturnem področju potrebne, je dejal Schönherr. „Hiša treh svetov" bi lahko postalo važno „posojilo" kulturni bodočnosti dežele.

Ustanova „Hilfe zur Selbsthilfe" zbira sredstva v ta namen pri avstrijski pošti na kontu: **7823.400.**

„Takoj izpustite naše otroke"

V južnoafriških zaporih trpinčijo več tisoč otrok

Pred kratkim so sicer v Južni Afriki izpustili nekaj sto zaprtih otrok, vendar verjetno samo zaradi tega, da bodo imeli spet prostor za druge. Kot je te dni sporočila neka ameriška organizacija za človekove pravice, jih je v zaporih še vedno nekaj tisoč. Vanje pridejo brez vsakih sodnih obravnav, očitajo jim sodelovanje v protirežimskih organizacijah, zaprejo jih pa tudi samo zaradi tega, ker so zvečer, ko se stemni, bili na cesti.

Iz poročila ameriške humanitarne organizacije je razvidno, da jih v zaporih trpinčijo. Pretepajo jih, obešajo za roke, dušijo in mučijo z električnim šokom.

Strašen položaj otrok se trenutno verjetno ni izboljšal. Južnoafriški državni predsednik Botha je zadnji teden podaljšal izjemno stanje, ki omogoča še naprej rasistično ravnanje s črnskim prebivalstvom.
Zaradi zaostrenih pogojev v notranjosti dežele novejših podatkov trenutno ni, vemo pa, da so npr. v petih mesecih zaprli okoli 8.800 otrok v starosti med 13 in 18 let. To je 250 tedensko!

Glavni namen brutalnega ravnanja oblasti je ustrahovanje mladine. Iz poročila podpornega komiteja teh zaprtih otrok (Detainess Parents' Support Comittee – DPSC) je razvidno, da mnogi bivši zaporniki potem potrebujejo veliko duševne in telesne terapije.

Komite je sestavil nad 500 podrobnih študij in dokazal, da brezobzirno zapirajo in mučijo otroke, ki jim niti ni mogoče dokazati, da bi v kakršnikoli obliki sodelovali v protiapartheidskih akcijah.

Športni dnevi v Celovcu

Športni urad mesta Celovec že nekaj let prireja športne dneve, ki se jih udeležujejo številna športna društva iz Celovca. V tem okviru prirejajo svoje športne dneve tudi nekatere ljudske, glavne in športne šole. Višek je vsakoletni tek po Celovcu, pri katerem sodelujejo tudi vrhunski športniki, ki dajejo zgled občanom. Ta prireditev pa služi tudi prikazu športnega delovanja na Koroškem, v okviru tega pa sodelujejo tudi športniki in športnice (predvsem mladinci) iz Slovenije in Furlanije-Julijske krajine. Tako so se letos pomerili v odbojki (zmagali so slovenski športniki), prikazali pa so tudi ritmično gimnastiko, razne plese, kotaktni karate, skakanje na trampolinu, šah in drugo.

Prvi šahovski turnir Alpe-Jadran v Osojah

Sodelovanje med športniki v prostoru Alpe-Jadran postaja iz meseca v mesec bolj pestro. 20. in 21. junija se bodo s prvim šahovskem turnirju Delovne skupnosti Alpe-Jadran, ki bo v Osojah ob Osojskem jezeru vključili tudi šahisti. Tekmovale bodo reprezentance s Koroške, Salzburga, Hrvaške in Julijske krajine.

Vodja koroške reprezentance, ravnatelj Jožef **Gallob,** je za ta turnir sestavil sledeče moštvo: Kaspert, Reichmann, dipl. inž. Bergen, Toefferl, Steflitsch, Müllneritsch, Jochinger, R. Regenfleder, Thaler in Stangl.

Gallob o možnostih koroške reprezentance: „Favoriti so brez dvoma igralci iz Hrvaške, mi pa bomo skušali prodati našo kožo tako drago kot bo le možno. Korošci ne moremo nastopiti z najmočnejšim moštvom, ker istočasno naši najboljši šahisti kot na primer velemojster Robatsch, mednarodni mojster Hölzl, ter FIDE-mojster Petschar igrajo avstrijsko prvenstvo za posameznike na Štajerskem".

Srebrna plaketa

Mešani mladinski zbor Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu je na letošnjem mladinskem festivalu zborov v Celju dosegel veliko priznanje. Zbor pod vodstvom prof. Joška Kovačiča (slika zgoraj) je bil odlikovan s srebrno plaketo. Na letošnjem celjskem festivalu je sodelovalo veliko število zborov iz vse Jugoslavije in tudi iz drugih evropskih držav, med njimi zbori iz Zvezne republike Nemčije, Romunije itd. Zboru in zborovodji iskreno čestita tudi uredništvo Slovenskega vestnika. Zboru, ki je pred kratkim posnel tudi kaseto, želi še mnogo takih uspehov.

RADIO-TELEVIZIJA

TV AVSTRIJA 1

Petek, 19. 6.: 9.30 Ruščina – 10.00 Neznana soseščina – 11.50 Konji – 13.00 Poročila – 16.05 Risanka – 16.30 Oddaja za najmlajše – 17.05 Risanka – 17.30 Ana, Ciro in drugi – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Slike iz Avstrije – 18.30 Mi, družinska oddaja – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 20.03 Šport – 20.15 Derrick – 21.15 Poglej in ugani – 21.25 To so bili časi – 22.10 Šport – 22.40 Mojstrska dela.

Sobota, 20. 6.: 9.05 Angleščina – 9.35 Francoščina – 10.05 Ruščina – 10.35 Iščemo ženo bandita S. – 12.05 Nočni studio – 14.20 Pesem si utira pot v svet – 16.00 Ostržek – 17.05 Potovanje skozi naravo – 17.30 Vse jasno – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Tedenski pregled sporeda – 18.25 Veselo v soboto – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Viktor Charlie kliče Limo Sierro (3) – 21.55 Šport – 22.30 Policistka, film.

Nedelja, 21. 6.: 14.15 Šolski valček, ruski film – 15.50 Risanka – 16.15 Listamo v slikanici – 17.00 Prosim, posodi mi svoje kolo – 17.30 Helmi, prometna vzgoja za otroke – 17.40 Klub seniorjev – 18.25 Poglej in ugani – 18.50 Loto, žrebanje – 19.00 Slike iz Avstrije – 19.30 Čas v sliki – 19.50 Šport – 20.15 Argumenti – 22.15 Sedem dni športa.

Ponedeljek, 22. 6.: 9.00 Poročila – 9.30 Kulinarične novosti iz Avstrije – 10.00 Gozd – mi vsi živimo od njega – 12.30 Bolest z igrami – 16.05 Risanka – 16.30 Oddaja za najmlajše – 17.05 Risanka – 17.30 Opica je v hiši – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Slike iz Avstrije – 18.30 Mi, družinska oddaja – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Šport v ponedeljek – 21.08 Vrhunski kuharji – 21.15 Nastop v Manhattenu – 22.00 Tedaj – 22.05 Svet, v katerem živimo – 22.50 Galerija – 23.20 FBI, serija.

Torek, 23. 6.: 9.00 Poročila – 9.30 Angleščina – 10.00 Lov na leve – 10.15 Slika in glasba – 13.00 Poročila – 16.05 Risanka – 16.30 Oddaja za najmlajše – 17.05 Čebelica Maja – 17.30 Tudi veselje mora biti – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Slike iz Avstrije – 18.30 Mi, družinska oddaja – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 20.03 Šport – 20.15 Svet in mi (diskusija) – 21.08 Poglej in ugani – 21.15 Dallas – 22.45 Dvoboj, film.

Sreda, 24. 6.: 9.00 Poročila – 9.05 Francoščina – 10.00 Gradimo ladjo – 10.15 Tehnike upodabljajoče umetnosti – 10.30 Naša mala farma – 16.05 Rožnati panter – 16.30 Lutkovna igra – 17.30 Obalni piloti – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Slike iz Avstrije – 18.30 Mi, družinska oddaja – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Na obali, film – 22.25 Šport – 23.05 Magnum.

Četrtek, 25. 6.: 9.00 Poročila – 9.30 Dežela in ljudje – 10.00 Igre – 10.15 Avstrijske ceste – 10.30 Slika neznanke – 16.05 Risanka – 17.05 Lutkovna igra – 17.30 Črni konj – 18.00 Slike iz Avstrije – 19.00 Avstrija danes – 19.57 Šport – 20.15 Dober večer Avstrija – 21.50 1-2-× (nogomet, toto) – 22.20 Bežni konj, film.

TV AVSTRIJA 2

Petek, 19. 6.: 16.20 Luč pravičnih – 18.00 Tedenski pregled vesti – 18.30 Kolt za vsak primer – 19.15 Tedaj – 19.30 Čas v sliki – 20.03 Novo v znanosti – 20.15 Divje zveri skozi letne čase – 21.15 Čas v sliki – 21.35 Kulturne novice – 21.50 Črna jama – 23.20 Magnum.

Sobota, 20. 6.: 15.15 Preproga iz Bajuja – 16.00 Energija brez meja – 16.40 Tedaj – 16.46 Drombuševi – 18.00 Pan-optikum – 18.25 Nogomet – 19.00 Za prijatelje filma – 19.30 Čas v sliki – 19.55 Novo v znanosti – 20.15 Vsek, komedija – 21.15 Poletna noč glasbe.

Nedelja, 21. 6.: 15.00 Športno popoldne – 17.40 Profesor Bilgeri se predstavlja, glasbena oddaja – 18.25 Poglej in ugani – 18.30 Mladinski magacin – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Življenje Glenn Millerja – 22.20 Dinastija – 23.05 Mednarodni jazz.

Ponedeljek, 22. 6.: 18.00 Lindenstraße – 18.30 Kolt za vsak primer – 19.15 Tedaj – 19.30 Čas v sliki – 20.03 Novo v znanosti – 20.15 Podeželjski zdravnik – 21.08 Kuharski mojstri – 21.15 Čas v sliki – 21.35 Kulturne novice – 21.45 Šiling, gospodarska oddaja – 22.05 Delo na črno, angleški film – 23.45 Družina Addams.

Torek, 23. 6.: 17.30 Orientacija – 18.00 Vroči obkladki, mrzli polivi – 18.30 Kolt za vsak primer – 19.15 Tedaj – 19.30 Čas v sliki – 20.03 Novo v znanosti – 20.15 Made in Austria, kviz – 21.08 Poglej in ugani – 21.15 Čas v sliki – 21.45 Klub 2.

Sreda, 24. 6.: 17.00 Naš svet – 17.30 Dežela in ljudje – 18.00 Bill Cosby družinska drhal – 18.30 Kolt za vsak primer – 19.15 Tedaj – 19.30 Čas v sliki – 20.03 Novo v znanosti – 20.15 Preporod Angkorja – 21.00 Filmske novice – 21.15 Čas v sliki – 21.45 Khun Sa – kralj opija – 22.30 Dežela in sinovi, film.

Četrtek, 25. 6.: 17.30 Na severu Amerike – 18.00 Jed je pripravljena – 18.30 Kolt za vsak primer – 19.15 Tedaj – 19.30 Čas v sliki – 20.03 Novo v znanosti – 20.15 Notranjepolitični report – 21.15 Čas v sliki – 21.35 Kulturne novice – 21.50 Klub 2.

TV LJUBLJANA

Petek, 19. 6.: 17.55 – 0.00 Teletekst – 18.10 Poročila – 18.15 Dolga bela sled, 7. del – 18.45 Risanka – 19.00 Danes: Obzornik – 19.26 Vreme – 19.30 Dnevnik – 20.05 D. Nevin: Zahodni sen, 6. del – 21.00 Drugi spol, 3. del dokumentarne serije – 21.55 Rezerviran čas – 22.10 Dnevnik – 22.25 Poletna noč , Kdo ubija najboljše evropske kuharje, ameriški film, rokomet (ž) YU:NDR, posnetek II. polčasa.

Sobota, 20. 6.: 15.25 – 0.00 Teletekst – 15.40 K. Brenkova: deklica Delfina in lisica Zvitorepka, „Sobotina cesta" – 15.50 Zadnje poletje otroštva, 10. del otroške serije – 16.20 Poročila – 16.25 Poročila – 16.25 Živi tak fant, sovjetski film (ČB) – 17.55 Španska državljanska vojna, dokumentarna serija – 18.25 Na zvezi – 18.45 Risanka – 19.00 Danes: knjiga, inovator leta – 19.26 Vreme – 19.30 Dnevnik – 19.50 Zrcalo tedna – 20.15 Začnite revolucijo brez mene, ameriški film – 21.45 Dnevnik – 22.00 Poletna noč, Sherlock Holmes.

Nedelja, 21. 6.: 8.10 – 13,50 in 14.35 – 0.00 Teletekst – 8.25 Poročila – 8.30 XVIII., tabor slovenskih pevskih zborov – Šentvid pri Stični, prenos – 8.35 Živ žav – 9.30 Pevski tabori, prenos – 9.45 Dolga bela sled, ponovitev 7. dela – 10.15 Otroška glasbena oddaja – 10.25 Pevski tabori, prenos – 10.40 Tedenski zabavnik, ponovitev 11. oddaje – 11.45 Pevski tabor, prenos – 12.00 Ljudje in zemlja – 12.30 Pevski tabor, prenos – 13.45 Poročila – 14.50 Na zvezi – ponovitev – 15.10 G. Coulonges: Zemlja in mlin, 3. - zadjni del francoske nadaljevanke – 16.05 Pevski tabor, prenos – 16.20 Poročila – 16.25 Junaki telemarka, ameriški film – 18.30 Pevski tabor, prenos – 18.45 Risanka – 19.00 Danes: kino, Turistični nagelj – neža – 19.26 Vreme – 19.30 Dnevnik – 20.05 Ž. Žilnik: Vroče plače, 3. del – 21.25 Poletna noč, Zdravo.

Ponedeljek, 22. 6.: 17.20– 0.00 Teletekst – 17.35 Poročila – 17.40 Veselo na delo, oddaja za otroke – 17.55 O kresi se dan obesi, otroška oddaja – 18.15 Plesne domislice, glasbena oddaja – 18.45 Risanka – 19.00 Danes: Obzornik – 19.26 Vreme – 19.30 Dnevnik – 20.05 J. Doniol-Valcroze: Pogrešam ga II. 3. del – 21.05 Omizje: Produktivne naložbe občanov – 22.45 Poročila – 22.50 Poletna noč, Sherlock Holmes, TV nanizanka, Alo, alo, TV nanizanka.

Torek, 23. 6.: 17.25 – 0.00 Teletekst – 17.40 Poročila – 17.45 Tedenski zabavnik, 12. oddaja – 18.45 Risanka – 19.00 Danes: Obzornik – 19.26 Vreme – 19.30 Dnevnik – 20.05 A. Arbuzov: Staromodna komedija, priredba predstave SNG Ljubljana – 21.50 Slovenski oktet v Postojnski jami – 22.20 Dnevnik – 22.35 Poletna noč, Sherlock Holmes, TV nanizanka, Samo bedaki in konji, TV nanizanka.

Sreda, 24. 6.: 17.30 – 0.00 Teletekst – 17.45 Poročila – 17.50 Pravljice iz lutkarskega vozička – O lončarju in carju – 18.15 Živalski svet, izobraževalna oddaja – 18.45 Risanka – 19.00 Danes: Obzornik – 19.26 Vreme – 19.30 Dnevnik – 20.05 Po sledeh napredka – 20.50 Film tedna – ciklus švedskega filma: Orlov let – 23.20 Dnevnik – 23.15 Poletna noč, Sherlock Holmes, TV nanizanka.

Četrtek, 25. 6.: 17.35 – 0.00 Teletekst – 17.50 Poročila – 17.55 K. Brenkova: deklica Delfina in lisica Zvitorepka – Nedeljska cesta – 18.05 Zmajev ples, oddaja za otroke – 18.25 Potrošniška porota – 18.45 Risanka – 19.00 Danes: Obzornik – 19.26 Vreme – 19.30 Dnevnik – 20.05 Tednik – 21.10 H. de Man: Naraščajoče vode, 6. del – 22.20 Dnevnik – 22.15 Poletna noč, Sherlock Holmes, TV nanizanka.

Petek, 26. 6.: 17.55 – 0.00 Teletekst – 18.10 Poročila – 18.15 Dolga bela sled, 8. del – 18.45 Risanka – 19.00 Danes: Obzornik – 19.26 Vreme – 19.30 Vreme – 19.30 Dnevnik – 20.05 D. Nevin: Zahodni sen, 7. del – 21.00 Drugi spol, 4. del dokumentarne oddaje – 21.55 Rezerviran čas – 22.15 Dnevnik – 22.30 Poletna noč – Jezdec se pojavi, ameriški film.

SLOVENSKE ODDAJE AVSTRIJSKEGA RADIA VSAK DAN OD 18.10 - 19.00

Petek, 19. 6.: Koroški liki – Ožbalt Gutsman (R. Vospernik) Jezikovni pogovor (J. Messner)
Sobota, 20. 6.: Duhovni nagovor (mag. Ivan Olip) Voščila (M. Hartman)
Nedelja, 21. 6.: Glasbenik, kot jih je malo: Šiman Male

Ponedeljek, 22. 6.: Oddaja v živo: Zadnji žvižg – pogovor po nogometnem prvenstvu
Torek, 16. 6.: Halo, prijatelji! Partnerski magacin
Sreda, 24. 6.: Narodno-zabavna glasba
Večerna 21.00 – 22.00 Zvočno pismo iz Ljubljane 125. obletnica rojstva J. Pucha avstrijskega industrialca slovenskega rodu (I. Virnik)
Četrtek, 25. 6.: Rož–Podjuna–Zila
Petek, 26. 6.: Domača in ledinska imena: Trbiž in okolica (dr. A. Feinig)

Slovenski VESTNIK

Izdajatelj in založnik: Zveza Slovenskih organizacij na Koroškem, 9020 Celovec, Tarviser Straße 16.

Uredništvo in uprava: 9020 Celovec, Tarviser Straße 16
Telefon (0 42 22) 51 43 00-30/31/32/33
Teleks 42 20 86 sndk a

Tisk: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje.

Zastopstvo za Jugoslavijo: ADIT-DZS, Kardeljeva c. 8/II, p.p. 171 61000 Ljubljana.

Slovenska študijska knjižnica

„Knjižnica za pospeševanje kmetijstva"

Higiensko pridobivanje mleka
knjiga seznanja proizvajalce mleka s poglavitnimi načini reje živali, ureditve prostorov, z opremo za molžo in hlajenje mleka – Lj.: ČZP Kmečki glas – 125 str.: ilustr.

CIZEJ D & ČERNE:
Prašičereja
knjiga obravnava vprašanja pravilne reje, prehrane, oskrbe živali in bolezni prašičev – Lj.: ČZP Kmečki glas – 280 str.: ilustr.

MIRHAR M.:
Popravila kmetijskih strojev
nega in vzdrževanje strojev – Lj.: ČZP Kmečko glas – 104 str.: ilustr.

OSTERC J. & S. ČEPIN
Ocenjevanje govedi
natančna obdelava ocenjevanja kondicije krav – Lj.: ČZP Kmečki glas – 114 str.: ilustr.

SKALIN B.:
Ribogojstvo
priročnik, kako čim bolje na čim manjšem prostoru zrediti zdrave ribe, ki bodo dale ekonomski učinek – Lj.: ČZP Kmečki glas – 169 str.: ilustr.

SMOLE J. & J. ČRNKO:
Razmnoževanje sadnih rastlin
knjiga obravnava tiste sadne rastline, ki lahko rastejo v naših podnebnih razmerah – Lj.: ČZP Kmečki glas – 173 str.: ilustr.

TAJNŠEK T.:
Oljna ogrščica in sončnica
pridelava industrijskih rastlin – Lj.: ČZP Kmečki glas – 104 str.: ilustr.

SŠK ima svoje prostore v Mladinskem domu, Mikschallee 4. Knjižnica dobiva od leta 1974-75 ves obvezni izvod SR Slovenije. Poleg tega zbiramo tudi tako imenovano avstrijsko slovenico. Knjige so zelo različne vsebine in so namenjene vsem starostnim stopnjam in poklicnim skupinam. Prav gotovo bodo tudi VAS nekatere zanimale.

Knjižnica posluje:
v ponedeljek in torek od 10. do 18. ure
v sredo, četrtek in petek od 8. do 16. ure

VESELIMO SE VAŠEGA OBISKA

SAK: (zadaj, z leve) Dalanovič, L. Sadjak, Čertov, Gregorič, Pihorner, Kreutz, F. Sadjak, trener Jagodič, (spredaj, z leve) Ramšak, Stern, Velik, Luschnik, Wölbl.

Nogomet v koroški ligi:

SAK je koroški viceprvak!

V soboto si je Slovenski atletski klub z zmago proti Matreiu zagotovil naslov deželnega viceprvaka. Tekma je bila bolj kvalitetna kot na primer proti Beljaku ali Irschnu. Čeprav je Matrei od začetka naprej zaigral izredno borbeno, ni uspel dati zadetka; imel pa je vsaj dve lepi priložnosti; dva lepa strela, ki jih Dalanovič ne bi mogel braniti, sta šla tesno mimo vrat. Igralci SAK-ja so potrebovali precej časa, preden so se uigrali, do vodstva pa so prišli na lahek način: Miha Kreutz je centriral, nasprotnikov branilec je slabo odbil, tako da je Kreutz še enkrat dobil žogo in s točnim strelom v levi spodnji kot dosegel vodstvo.

Po zmenjavi strani so slovenski nogometaši presenetili s hitrimi protinapadi. Najprej so imeli večje možnosti za gole gostje, ki pa jih niso znali realizirati. Tudi tokrat se je uresničilo pravilo, da moštvo, ki zapravlja svoje možnosti, ponavadi dobi nasprotnikov gol: Pihorner je tik pred koncem srečanja z lepim strelom povišal na 2:0. Rezultat je veljal do konca tekme.

S to zmago je SAK zaključil izredno uspešno sezono 1986/87. Zabeležil je namreč kar dva svojevrstna rekorda: najprej je do četrtega kola prodrl v tekmovanju za avstrijski pokal in izločil med drugimi drugoligaša Vöcklamarkt in celo prvoligaša LASK, potem pa je pravtako prepričljivo nadaljeval v prvenstvu, v katerem je dosegel najboljšo uvrstitev v zgodovini kluba, naslov koroškega viceprvaka.

Po prvenstvu v koroški ligi

SV Lienz je zasluženo osvojil naslov prvaka. Odločila sta neposredna spopada s SAK-jem, v katerih je bil Lienz spretnejši in je imel več sreče (1:0 in 3:0). Slovenski atletski klub je osvojil drugo mesto in zaostaja prav te štiri točke. Tretje mesto je zasedel WAC tik pred Brežami. Lanski prvak Trg je letos hudo razočaral in pristal le na petem mestu (trener Tellian je zapustil moštvo predčasno in tudi legionarja Oblaka so odslovili!). Šestouvrščeni Pliberk si je v zadnjem hipu le še priboril pravico do sodelovanja v pokalnem tekmovanju. Matrei kljub porazu ostane v ligi, ker je hkrati zgubil tudi novinec Treibach (proti WAC 1:2). Obstoj Treibacha pa je zagotovljen le, če se bo prvak Lienz kvalificiral za drugo avstrijsko ligo. V obratnem primeru pa se bo moral pridružiti Mostiču in Brnci, ki sta že v „kleti" (=spodnji ligi). Ponovno se je torej izkazalo, da novinci v deželni ligi nimajo velikih izgledov in le težko preživijo.

Manfred Luschnik je spet pokazal tehnične sposobnosti.

Spodnja liga vzhod

Še preden je **ATSV Wolfsberg** nastopil v Šmihelu, je bil dvoboj med Wolfsbergom in Wietersdorfom za naslov prvaka v spodnji ligi odločen, saj je **Wietersdorf** proti **ASV** v Celovcu zgubil z 0:2. Toda zaradi tega Wolfsberg kljub temu ni prizanesel Šmihelčanom in jih je premagal s 4:1. Edini gol domačinov je dosegel D. Ramuš v sedmi minuti. **Šmihelčani** so po tem porazu zopet na osmem mestu lestvice, lahko pa zdrknejo še nižje, saj v zadnjem kolu igrajo proti **Frantschachu,** ki je trenutno na šestem mestu.

1. razred

Žitara vas – Klopinj 1:3. Pred 600 gledalci so si Klopinjčani, katere trenira in zanje igra dolgoletni igralec SAK-ja Jože Fera, kolo pred koncem prvenstva zagotovili vstop v spodnjo ligo, saj je Železna Kapla ponovno izgubila in zaostaja že za tri točke. Seveda je bilo zmagoslavje neizmerno.

Šentpavel – Železna Kapla 4:1. Kapelčani so že pred tekmo resignirali, zato ni čuda, da so jasno podlegli. Na vsak način pa je res žalostno, da so naslov prvaka po veliki prednosti (pet točk) izpustili iz rok.

Globasnica – Grebinj 6:1. Do polčasa je bil nasprotnik še enakovreden, potem pa je sledil udarec za udarcem. Najbolj zaslužen Globašan Beliš je dosegel kar štiri gole. Tretja zmaga po vrsti, zdaj lahko Globasnica spet postane viceprvak.

Bilčovs – Reichenau 6:0. Bilčovs je pred ciljem, saj si je s to visoko zmago izboljšal razmerje golov in bi si v zadnjem kolu lahko privoščil celo poraz, če bi zmagal samo Oberglan. Če pa bi zmagala tudi Gospa sveta, bi moral Bilčovs v Možberku osvojiti vsaj točko. No, korak v podligo ni več velik.

Straßburg – Kotmara vas 2:2. Müller je z dvema goloma preprečil poraz Kotmirčanov. Pred zadnjim kolom nimajo več posebnih ambicij, v najboljšem primeru bodo osmi.

Metlova – Sele 4:1. Očitno Selani sami nogometnega sveta ne razumejo več. Proti dvanajstemu na lestvici so zgubili jasno 4:1 – in to kot moštvo, ki je hotelo postati prvak in se vrniti v spodnjo ligo...?

2. razred

Donau – Galicija 0:7. Galicija potrebuje v zadnjem kolu samo še točko, saj je s tem prepričljivim uspehom bistveno povečala svojo prednost tudi glede na razmerje golov.

Osebni komentar po igri

Danes: Lojze Sadjak

„Iz Dobrle vasi si prišel k SAK-ju. Kako ocenjuješ svoje prvo leto pri njem in v koroški ligi?

Najprej se bi rad zahvalil vsem igralcem, da so me v svoje vrste tako dobro sprejeli. Le to dobro vzdušje mi je omogočilo, da sem se zelo hitro oziroma takoj vživel v novo moštvo. Zdi se mi, da je prav to tovarištvo omogočalo, da sem se tudi v koroški ligi dobro znašel, ter da sem svojo igro lahko kvaliteto izboljšal. Če ocenim svoje tekme v tem prvem letu menim, da sem predvsem vigredi našel potrebni nivo.

Kakšen cilj si je SAK zastavil pred sezono? Ga je dosegel?

Vodstvo kluba je pred sezono pričakovalo mesto, ki bi zadostovalo za tekmovanje za avstrijski nogometni pokal. Trener Jagodič pa je že tedaj zahteval več. Mislim, da smo prav zaradi tega navsezadnje dosegli tudi v bistvu nepričakovano drugo mesto, s katerim smo lahko zares zadovoljni. Vsaj jaz osebno sem s to uvrstitvijo povsem zadovoljen!

Kaj pa bo v naslednji sezoni: boš ostal pri Slovenskem atletskem klubu, ali pa te vleče nazaj v Dobrlo vas oz. kam drugam?

Pogodbo s Slovenskim atletskim klubom sem podpisal le za eno leto, pa tudi Dobrolčani so me posodili le za ta čas. Toda SAK me od Dobrle vasi lahko kupi za določeno vsoto, tako da bi bil potem igralec SAK-ja. Osebno upam, da bo to naredil, saj bi vsekakor še naprej rad igral zanj. To bi bilo zame tudi športno zelo zanimivo, še posebej zdaj, ko sem se v prvem letu tako dobro vživel v moštvo, in ker sem tudi lahko stopnjeval svoje sposobnosti.“

Mladinci SAK odlični četrti

Poleg prvega moštva so tudi mladinci Slovenskega atletskega kluba zaključili svojo prvenstveno sezono in se uvrstili na odlično četrto mesto. Za to se imajo zahvaliti predvsem dobrim igram v zadnjih dveh kolih, ko so premagali tako Tinje kakor tudi Podkrnos z rezultatom 3:1.

Predvsem v tekmi s Tinjami so pokazali izvrstno igro in svoje sovrstnike nadigrali v vsakem oziru. Predvsem v prvem polčasu bi bilo še mnogo več priložnosti, da bi zvišali rezultat, toda žoga ni hotela v mrežo. V drugem polčasu so Tinje sicer dosegle častni zadetek, toda to v času, ko so mladinci SAK vodili že s 3:0, tako da zmaga slovenskih igralcev nikoli ni bila ogrožena. Gole so dosegli Pasterk, Weber in Eberwein.

Teden navrh pa so igrali proti Podkrnosu, vendar v tej tekmi – čeprav so spet zmagali 3:1 – niso bili najbolje razpoloženi. Predvsem v prvem polčasu tekme niso jemali preveč resno, tako da so igralci Podkrnosa vodili 1:0. V drugem polčasu so se zresnili in Pepi Pasterk je dosegel pravi „hetrik", kakor to imenujemo, če igralec v enem polčasu doseže kar tri gole zapovrstjo. Dva zadetka je dosegel iz igre, tretji gol pa iz enajstmetrovke. Tudi igralci Podkrnosa so še izvedli enajstmetrovko, a SAK-ov vratar Wieser je odlično branil.

S temi dodatnimi štirimi točkami so zasedli četrto mesto na lestvici. Kloniti so morali le tako močnim nasprotnikom kot npr. moštvu Austria Celovec. Najboljši strelec Pepi Pasterk pa se je uvrstil med prvimi tudi na listi strelcev. V razporeditvi strelcev SAK mu sledita Adrijan Kert in Eberwein.

Tabela koroške lige

1. in prvak Rapid Lienz	26	17	7	2	60:23	41
2. SAK	**26**	**15**	**7**	**4**	**35:18**	**37**
3. Wolfsberger AC	26	15	5	6	44:23	35
4. Breže	26	15	4	7	57:34	34
5. Trg	26	12	6	8	46:36	30
6. Pliberk	26	9	8	9	41:36	26
7. VSV/Beljak	26	7	11	8	38:34	25
8. FC Mölltal	26	10	4	12	27:32	24
9. Irschen	26	10	4	12	27:40	24
10. Šmohor	26	10	2	14	31:39	22
11. Matrei	26	5	10	11	42:43	20
12. Treibach	26	6	7	13	31:40	19
13. Mostič	26	4	7	15	16:56	15
14. Brnca	26	2	8	16	16:57	12

SŠZ/CARTRANS: (spredaj sedita) predsednik SŠZ Danilo Prušnik, Ivan Lukan; (stojijo, z leve) gostilničar in prijatelj šahistov Herbert Koren, Gasser, Amrusch, Kropiunik, Gallob, Ferm, H. in F. Rulitz.

Prestopni rok šahistov zaključen:

SŠZ prijavila bivšega prvaka!

Priprave na naslednjo šahovsko sezono so se že pričele! Šahisti Slovenske športne zveze so imeli pretekli četrtek pri Korenu v Bilčovsu posvet o poletnem delovanju. Poleg Interlige v stari Gorici in srečanja športnikov obmejnih dežel na Ravnah se bodo posamezni igralci meseca avgusta udeležili tudi turnirja v Ločah. Avgusta se bodo tudi začeli spet redni treningi.

Kar se tiče prvega moštva SŠZ/CARTRANS smo že poročali, da ga bo okrepil Kapelčan **Justin Polanšek** (27). V zadnjih dneh pa je slovenski klub šahovsko javnost presenetil s prijavo dr. Walterja Lukana, ki je bil v 60-tih letih dvakrat koroški prvak. Lukan, ki živi na Dunaju, zadnja leta sicer ni tekmoval, a ravno pred kratkim je na Dunaju dobil simultanko proti močnim nasprotnikom z 9,5:0,5! Ker pred dvajsetimi leti še niso poznali ELO-ratinga, bo treba Lukanu prisoditi primerno število elo-točk. Po mnenju njegovih znancev in tudi šahovskega predsednika Piberja bi verjetno ustrezalo število okrog 2100. S tem bo **Walter Lukan** igral na prvi deski in slovenski šahisti so svojo prognozo za uspeh v prvem letu tekmovanja v spodnji ligi že popravili za nekaj mest na lestvici navzgor.

Favorit kljub temu ostaja ASK Celovec, ki je pridobil celo vrsto močnih šahistov, med drugim tudi Steinerja iz Činovč. Priljubljenost slovenske ekipe med koroškimi šahisti pa dokazuje dejstvo, da je mladinski prvak Heimo Thaler (Šentvid) resno premišljal o prestopu h Cartransu. V zadnjem trenutku pa ga je le še „zgrabil" atraktivnejši ASK, s katerim lahko Thaler šahira tudi v Južni ligi.

Dolgoročni cilj Cartransa je nedvomno koroška liga, ker bi tako – kakor že zdaj kažejo ti primeri – lažje zbirali tudi slovenske vrhunske šahiste, ki igrajo zdaj še pri drugih klubih (npr. Bojko Singer in Jurij Deisinger). Tudi drugo moštvo SŠZ/Posojilnica Celovec se je znatno opomoglo – pridobilo je legionarja s Kosova, ki živi v Bilčovsu: **Hoteja Xhelal-a.**

3. mednarodni bekštanjski šahovski turnir bo letos od 15. do 22. avgusta v kulturnem domu v Ločah. Igrali bodo po švicarskem sistemu (9 kol) in bo štel za rating. Nadaljnje informacije vam nudi prireditelj ASKŐ Raika Bekštanj.

Nova igralca SŠZ: dr. Walter Lukan in Justin Polanšek.

ŠPORTNE VESTI

● **Franci Wieser zmagal v Ptuju.** Kot smo poročali, je slovenski boksar Franci Wieser prejšnjo soboto nastopil v vrstah Maribora v Ptuju na tekmovanju za „zlato rokavico", ki jo podeljujejo najboljšemu boksarju Slovenije. Letos jo je osvojil Mariborčan Marjan Poš. Pa tudi Franci Wieser je uspešno sodeloval na tem turnirju, saj je bil za svojo zmago proti Celjanu Hukanoviču (Wieser je zmagal v tretjem kolu, ko je sodnik prekinil dvoboj zaradi poškodbe nasprotnika, odlikovan s posebnim priznanjem: sodniki so ga izvolili za tehnično najboljšega boksarja turnirja.

Že to soboto, se pravi 20. junija, pa bo Wieser zopet nastopil v vrstah boksarskega kluba Celovec proti močni ekipi BC Ascona iz Švice. Njegov nasprotnik sicer še ni znan, v moštvu Ascone pa boksajo tudi trije švicarski prvaki. Tekma bo ob 20. uri v športni dvorani v Vetrinju. Vsi prijatelji boksa so prisrčno vabljeni!

● **Alpski klub „Obir" je letos na binkoštno nedeljo izvedel 4. streljanje na Obirskem.** Z zračno puško so streljali poleg Obirčanov še Selani, Kapelčani in lovci z Rebrce. Tudi letos je bilo srečanje zelo napeto, saj se je v finale kvalificiralo kar pet strelcev z enakim številom točk, končalo pa se je s pravim presenečenjem, Ida Riegelnik je namreč premagala dosti izkušenih strelcev ter si s tem zagotovila tudi prvo nagrado.

● **Jugoslovanski nogometni prvak** še vedno ni znan. Nogometna zveza je v lanskem prvenstvu 10 klubom odvzela po šest točk zaradi dogovorjenih tekem. Beograjsko sodišče pa je zdaj odločilo, da jim mora točke vrniti. Možen pa je še priziv, tako da očitno tudi po končanem prvenstvu še ne bo jasno, kdo je res postal prvak.

Zadnja vest

Rapid 13. pokalni prvak!

Z neodločenim rezultatom 2:2 v povratni tekmi proti Innsbrucku je dunajski Rapid 13. osvojil naslov avstrijskega pokalnega prvaka. Prva tekma se je končala z zmago 2:0 za Rapid.

Šahovska rubrika

(ureja Silvo Kovač, Idrija)

Šahovska naloga št: 21

HULAK – SHORT
(Weik an Zee 1987)

Na diagramu je pozicija po 24. potezi belega Dc6, s katero je jugoslovanski velemojster nevarno ogrozil črno damino krilo. Mladi Short, ki ima protiigro po odprti f liniji, se je odločil za zanimivo kombinacijo, ki ga bo popeljala k zmagi.

Naloga reševalcev je, da poiščejo zmagovito potezo in pot do zmage belega.